

C 252.

6001

Paberossikast.
J. Galsworthy.

Leskirahva Museumi

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Am 1911

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

P A B E R O S S I K A S T .

Komödia 3. waatuses.

John Galsworthy.

Tõlkinud: M. Konik.

Wanemuise näitelawa

Oktobri kuul 1917.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76175

T e g e l a s e d:

John Barthwick, parlamendi liige.
 Mrs. Barthwick, tema abikaasa.
 Jack, nende poeg.
 Roper, nende advokat.
 Emänd Jones, nende küürijanaene.
 Marlow, nende teener.
 Bettina, nende teenijatüdruk.
 Jones, võõras nende wärawil.
 Pr. Seddon, majaaniku proua.
 Inow, kriminalametnik.
 Politseikohtunik.
 Tundmata daame teisest ilmast.
 Kaks väikest pääwarjuta tütarlast.
 Livens, nende isa.
 Waeste-hoolekandja.
 Kohtukirjutaja.
 Kohtuteener.
 Politseiametnikud, kirjutajad ja teised.

Aeg: Olewik. Mõlemad esimesed waatused mängiwad Ulestõusmise pühade teisipäewal; kolmas waatus järgmise nädala kolmapäewal.

I. waatus.

Bathwick'ide söögituba, ruumikas, modern, hästi sisseseatud; akna eesriided alla lastud. Elektri valgus poleb. Suure ümarguse söögilaua pääl seisab kandelaud whisky ja soodaweega ning hõbedane paberrossikast. Kesköö on möödas.

(Wäljas kuulukse kedagi ümber kobawat. Akitselt kistakse üks lahti; Jack Barthwick näib tuppa kukkuwat. Ta hoiab ennast uksekingist kinni ja wahib ondsa naeratusega oma ette. Tal on sabakuub seljas ja schapeanclague pääs ja käes kannab tema taewakarwa sinist sammetist naesterahwa käekotti. Tema poisikese ohtu, siledaks aetud nägu on priske. Ulikuub ripub tal käewarre pääl.)

Jack. Hallo! Siin me siis olemegi õnnelikult ko (jonnakalt). Kes ütleb, ma ei olewad ust lahti üksinda saanud! (Ta tuigerdab sisse ja mängib lapselikult käekotiga. Pitsirätikukene ning karmen-punane siidist rahakott kukuwad seest wälja). See on talle päris paras - kõik pudeneb wälja. Walelik mait misugune! Tingerpussi mängisin ma talle - tema tasku on minu käes. (keerutab käekotti). See on talle üsna paras. (Wotab paberossi hõbedasest kastist ja pistab suhu). Ma ei andnud ju sellele mehele weel midagi. (Ta otsib suure ruttuga kõik taskud läbi ja tombab ühe raha taskust; see kukub aga maha ja weereb eemale. Ta otsib) Araneetud! (Otsib weel korra). Inetu tänamatus! Midagi, mitte midagi. (Naerab). Pean talle ütleva, et mul mitte midagi ei ole mitte midagi. (Ta tuigerdab uksest wälja üht käiku pidi edasi ja tuleb jälle kohe tagasi; tema targa ilmub Jones, kes tublisti purjus. Jones, umbes kolmkümmend aastat wana, on sisselangenud paledega, mustad war-

jud, silmade ümber ja waeselt riides. Ta näeb wälja, nagu oleks ta ilma toota, tuleb wollaroa näoga sisse).

Jack. Sch! Sch! Sch! Ainult mitte kära teha, juu-
nala pärast! Pange uks kinni ja jooge mi-
dagi. (Täga pühalikult). Teie aitasite mind
ust lahti teha - mul ei ole teile midagi
anda. See on minu maja. Minu isa nimi on
Barthwick. Istub parlamendis - wabameelne.
Nagu ma juba teile ütlesin. Jooge! (Ta wa-
lab whiskyt klaasi sisse ja joob ise tüh-
jaks) Ma ei ole mitte purjus - - (Langeb
sohwa peale). See on hea. Kudas teie nimi
on? Minu nimi on Barthwick, nagu mu isagi.
Ka mina olen wabameelne - mis teie olete?

Jones. (Kaske keelega, pilkaw - tagedalt) Mina
olen puruwanameelne. Minu nimi on Jones.
Minu naene on siin ametis - küürib - on
siin ametis.

Jack. Jones? (ta naerab). See nimi on minu mee-
lest nii tuttav. Mina ise ei ole mitte sot-
sialdemokrat. Mina olen wabameelne - ainult
wäike wahe, wab - wabameelsete põhjusmõte-
te jaures. Meie oleme kõik seaduse ees ühe-
sugused - see on lollus, liiga rumal.
(Naerab) Mis ma tahtsingi ütelda? Walage
mulle midagi. (Jones annab talle soovitud
whisky, soodaweeru lahjaks tehtud). Mis ma
teile ütelda tahtsin: ma läksin temaga rii-
du. (Ta keerutab kärkotti). Jooge, mees, Jones
ilma teieta poleks ma ialgi sisse saanud-
selle eest saate nüüd natukene juua. Mulle
ükskoik, kas keegi teab wõi mitte, et mulle
wingerpussi mängisin. Walelik kass. (Wiskab
jalad sohwa peale). Arge ainult kära tehke,
kõik muud. Walage endale sisse - wisake
tubli kirkakas - wõtke paberossi - wõtke,
mis te tahate. Ilma teieta ei oleks ma ial-
gi sisse saanud. (Paneb silmad kinni). Teie
olete wanameelne - wanameelne sotsi. Mina
olen wabameelne - jooge - ma olen tore
poiss. (Ta pea wajub tagasi. Naeratus huul-
tel jääb ta ma ana, Jones waatleb teda. Siis

haarab ta ahnelt Jack'i klääsi ja joob
tühjaks. Ta wotab kääkoti Jack'i rinna
pealt, hoiab vastu wäljet ja nuusutab).

Jones. Oled mooda katuseid röninud ja tüki
kassi nahka kaasa toonud. (Ta topib kää-
koti Jack'i rinnatasku).

Jack. (Ünisesedes) Mängisin talle wingerpus-
si. Malelik kass, sina!

(Jones waatab wargsi ringi, walab whiskyt sis-
se ja joob. Hobedasest kastist wotab ta
ühe paberossi suitsetab ja joob weel roh-
kem. Jäeb täitsa purju).

Jones. Näeb ju wäga suurepäraline wälja siin!
(Ta silmab punast siidist rahakotti põran-
dal). Weel üks tükk kassinahka. Kiisu, kiisu!
(Ta katsub teda, laseb kandiku peale kuk-
kuda ja waatab Jack'i otsa). Wasikas! Ras-
wane wasikas! (Ta silmab oma enese nägu
peeglis, tõstab käed kõrgesse, ajab sormed
laiali ja wahib tarretamult ise enese otsa;
siis waatab jälle Jack'i poole ja ajab
kää rusikasse, nagu tahaks ta magajale näk-
ku lüüa. Akki kummutab ta wiinase tilga
pudelist klääsi ja neetab alla. Salakawala
lõbutundega wotab ta hobedase paberossi-
kasti ja rahakotikese ja pistab nad oma
taskusse). Nonda mängin mina sulle winger-
pussi terwiseks! (Ta naerab lühidalt urise-
des ja waarub ukse poole. Olaga toukab ta
elektrinööbi vastu, tuli kustub ära. On
kuulda nagu kukuks wäljas üks üks kinni)

Eesriie.

II. etteaste.

Eesriie tõuseb jälle kohe üles.

(Säälsamas Jack magab alles, hommikuwalgus
paistab läbi aknaeesriiete. Kell on pool
ühiksa. Bettina, wäle ininene, tuleb pühkme-
labidaga, ning emand Jones ae glasemalt söe-
kastiga).

Bettina. (Tõmbab eesriided üles). Teie mees, see logard, luuras eila jälle siin ringi, kui te ära olite läinud, emand Jones. Küll ta tahtis teie käest wiina jääks raha nõruda. Uhtewiisi longib ta siin uulitsa nurgal. Kui ma eila õhtu posti peale läksin, nägin ma teda trahteri ees. Mina teie asemel - mina ei jääks mitte tema juurde. Mina ei jääks mitte inimese juurde, kes mind peksab. Seda ei laseks ma enesele pakuda. Mis pärast ei võta teie mitte oma lapsi ja ei lähe tema juurest ära? Kui te kõigea lepite, ajab ta asja ikka hullumaks. Et üks mees teid naaseks on võtnud, sellepärast ei ole tal ometi weel mitte õigust teid peksta. See käib üle minu arusaamise.

Emand Jones. (Kõhnakene tumedad silmad, tumedad juuksed, piklik-ünargune nägu ja pehme orn rahulik hääl; ta olek on kannatlik, ta konelemise wiis üsna isikluseta; tal on sinine sitsikleit seljas ja katkised saapad jalas.) Ei puudunud palju kahest kui ta täna õosi koju tuli, ja ta ei olnud kaine. Ma pidin süngist wälja tulema, ja ta tõukas ja lükkas mind. Ta ei teadnud ülepää midagi, mis ta tegi, wõi mis ta ütles. Ma läheksin ju heameelega tema juurest ära, aga ma kardan, ta teeb mulle midagi. Ta on nii toores, kui ta mitte kaine ei ole.

Bettina. Mispärast ei lase teie teda puuri pista? Ega te enne ometi raha ei saal. Kui mina teie asemel oleksin, homme päew läheksin politseisse. Seda ma teeksin.

Emand Jones. Oieti peaksin ma seda küll tegema, sest et ta minuaga ikka nii pahaste ümber käib, kui ta kaine ei ole. Aga waadake, Bettina - ta käsi käib nii sandisti: juba kaks kuud on ta ilma kohata, ja see teeb talle suurt muret. Kui tal toad on, siis on palju parem temaga läbi saada. Ainult kui tal ningit teenistust ei ole, on ta nii

toores.

Bettina. Noh, kui te midagi selle vastu ei tee, ei saa te ialgi temast lahti.

Em. Jones. Muidugi, raske on seda ära kannatada.

Uhtegi üöd ei saa ma magada. Ja mulle ei ole ka temast midagi abi, sest laste ja meie kõikide eest pean mina üksi hoolitsema. Ja siis heidab ta mulle weel ette, mehed jookswad mulle järgi. Ei ole aga sugugi nii. Minuga ei tükki keegi rääkima. Aga ümberpoordult. Mis tema teeb, see on inetu ja teeb mind nii õnnetuks. Ja siis ähwardab ta alati, ta lõkab mul - kõri maha, kui ma tema juurest ära lähen. Joomine on kõiges süüdi ja et tal nii palju muret on. Muidu ei olegi ta tõesti sugugi nii halb inimene. Moni kord on ta üsna lahke mina vastu, aga ma olen juba liiga palju pidanud tema poolt kannatama, siis ei saa ma jälle lahke olla, see ei ole minu wiis, ma pean seda siis enesele. Ja ka laste vastu on ta kena, wälja arwatud kui ta mitte kaine ei ole.

Bettina. Te tahate ütelda; kui ta joobnud on - see. Kelm.

Em. Jones. Ja. (Samas toonis edasi) Sää! on noorherra sohwa pääl ja magab. (Molemad waatawad waikides Jack'i pääle)

Em. Jones. (Pika waheaja järel oma tasase-õrna häälega). Ta ei näi mitte päris kaine olevat.

Bettina. Päewawaras on ta. Ma usun, ta oli eila õhtu niisama joobnud - nagu teie meesgi. Temal ei ole ka midagi teha, teistwiisi sellepärast läheb ta joogimajasse. Ma kutsum Marlow'i. See on tema amet (ära)

(Emand Jones hakkab põlwili olles pühkima)

Jack. (ärakab üles) Kes sää! on? Mis on?

Em. Jones. Mina olen, noorherra - emand Jones.

Jack. (Ajab end püsti ja wahib ringi) Kus - mis mis kell on?

Em. Jones. Käib üheksa peal, noorherra.

Jack. Üheksa! Mis - kuidas! (Ta tõuseb püsti ja

hakkab rääkima; panab käe otsa pääle ja wahib emand Jones'i otsa). Kuulge teie, emand - emand Jones - ärge ütlege, et te mind siin sohwa pääl leičsite.

Em. Jones. Ei, noorherra. Ma ei ütle midagi noorherra.

Jack. See on päris juhtunisi. Ma ei tea, kuidas see tuli. Ma wist unustasin woodisse minna. Waljakas! Mul on kohe pääwalu! Et te mul wait olete, emand Jones! (Läheb wälja, juhtub Marlowile ukse pääl wastu. Marlow on noor ja toimetab kõik hirmus tasa; nagu siletaks aetud ja juuksed harja moodi püsti soetud. Ainult juhtunisi teener, on ta esimeses joones inimene. Ta waatab proua Jones'ile otsa ja lubab enesele naeratust)

Marlow. Pole esimene kandja ei jää ka wiimaseks. Tal oli wist küll kilk peas - mis, emand Jones?

Em. Jones. Ta nägi wälja just nagu ei oleks ta päris kaine. Aga ma ei taha midagi näinud olla.

Marlow. Teie olete sellega harjunud. Mis teie wanamees teeb!

Em. Jones. (Pehmelt nagu ikka). Täna ööse oli ta päris halb. Ta ei teadnud ülepää mitte, mis temaga oli. Tuli hirmus hilja koju ja piinas mind kolel ajal kombel. Aga nüüd magab ta.

Marlow. Seda nimetab ta: kohta otsima - mis?

Em. Jones. Harilikult herra Marlow, läheb ta oige wara hommiku minema ja otsib tööd, ja kui ta koju tuleb, on ta monikord maha langeniseni wäsinud. Noh, ma ei wõi just ütelda, et ta laisk on. Ari läheb wäga halvasti. (Ta seisab labidas ja luud oma ees üsna waikselt ja mõtleb oma üleelamiste rea pääle algusest lõpuni) Aga ta ei ole minu wastu mees - täna öösel peksis ta mind ja sõinas alatul kombel.

Marlow. Teine püha, he! Ja, kui kõrtsi ei oleks! See on see wiga tema juures. Ma näen teda iga öhtul hilja siin uulitsa nurgal. Siin

aeleb ta.

Em. Jones. Eks tal oli väga halb, kui terve päew otsa tood otsides ümber jookseb ja tihti midagi ei saa. Ja kui ta siis tilgakese sooja tühja kõhu peale wõtab, tõuseb see tal pähe. Aga selle pärast ei ole tal waja oma naesega niiviisi ümber käia, nagu ta seda ninuga teeb. Mõnikord olen juba pidanud ära minema ja oõ otsa jalul olema, kui ta mind tappa ei tahtnud lasta. Pärast on tal ju jälle kahju. Siis jookseb ta mulle järele ja ootab mind uulitsal. Ja seda ta ei peaks tegema, sest ma olen talle alati hää naene olnud. Ja ma ütlen talle, armuline proua ei salli seda, et ta siin naja juures ümber longib. Aga siis alles saab, saab wihaseks ja sõmab herraseid nis hoidku. No jah, minu pärast jäigi ta esmalt oma kohast ilma, sest et ta minuga nii ümber ei käinud kuidas kord ja kohus. See ongi ta meele herraste wastu kibedaks teinud. Tal oli hea koht maal tallipoisina. Aga see sünnitas palju kära, et ta minuga mitte nii ümber ei käinud nagu kord ja kohus.

Marlow. Ja ta lasti lahti?

Em. Jones. Ja. Herra ütles, ta ei wõiwad teda piada, räägitawat liiga palju ja halwa eeskujuga pärast, ütles ta. Aga mulle on väga tähtis, et mul siin koht on. Mul on kolm last, ja ma ei taha mitte, et ta mulle uulitsal järele jookseb ja kära teeb - ega see esimene kord ei oleks!

Marlow. (Tõstab tühja weini karaffi laualt üles.) Mitte tilka enam karikas! Teine kord, kui ta teid lööb, wõtke mõni tunnistaja ja minge politseisse -

Em. Jones. Ja, see nõte mul ka on. Ma arwan see on minu kohus.

Marlow. Oige. Kus siis see paberrossika -? (Otsib waatab emand Jones'i pääle, kes põlwili porandat küürib; mõtleb teisiti ja jääb järelenõttlikult seisma. Kandiku päält wõtab ta kaks poolelipolenud paberossi ja loeb

wabriku nime) Nestor - taewakene, kust - 1?
(Sõgawas mõttes waatab ta jällegi emand
Jones'i otsa, wõtab Jack'i palitu ja kat-
sub taskud läbi. Bettina tuleb kandelauga
et einelauda katta.)

Marlow. (Tasa Bettinale). Kas teie olete pabe-
rossikasti näinud?

Bettina. Ei.

Marlow. Noh, siis on ta ära. Ma panin ta eilase
õhtu aluse peale. Ja ta on ka suitsetanud.
(Näitab paberossi otsasid). Palitu taskus
teda ei ole. Ega ta seda ometi täna hommi-
ku üles kaasa ei wõtnud. Waadake õige häs-
ti järele tema magadistoas, kui ta alla tu-
leb! Kes käis siin toas?

Bettina. Ainult mina ja emand Jones.

Em. Jones. Ma olen siin walmis. Kas ma pean nüüd
salongi käsile wõtma?

Bettina. (Waatab talle kahtlustades otsa). Kas
te paberossi - tenke parem enne buduwaar
walmis. (Emand Jones läbida ja luuga ära)
(Marlow ja Bettina waatawad juhmilt ükstei-
se otsa).

Marlow. Küll ta juba wälja tuleb.

Bettina. (Wiivitades) Ega ta ometi ei arwa, et
emand Jones - - (Näitab peaga ukse poole)

Marlow. (Uhkelt) Ei - ma ei arwa kellegi päale.

Bettina. Aga herrale tarwis ütelda.

Marlow. Oodake weel pisut. Wahest leiame ta
üles. Kedagi kahtlustada, see ei ole ilus.
Ma protesteerin energiliselt selle wastu.

Lesriie.

III. etteaste.

(Lesriie kes kerkib sedamaid jälle kõrges-
se. Lerra ja proua Barthwick istuwad eine-
lauas. Lerra on wiie ja kuuekümne wahel, wai-
kse tähtsa olekuga, palja päaga, kannab na-
pits prilla ja hoiab ajalehte "Times" käes.

Proua on vähe alla wiitkümmed, hästi riides, hallide juustega, terase näoga ja kindla ülesastumisega. Nad istuvad üksteise vastu)

Barthwick. (üle ajalehe). Järelwalimistel on sotsialist walitud, mu armas.

Mrs. Barthwick. Juba jälle sotsialist! Ma ei moista, mis neil inimestel nüüd õieti aruse tuleb.

Barthwick. Ma kuulutasin seda ette. Pealegi, nii maailma wapustaw see asi ei ole.

Mrs. Barthwick. Mitte? Kuidas võid sa ometi nii rahulikuks jääda, John? Minu meelest on see päris skandal. Ja siis teete teie wabameelselt weel nii, nagu toetaksite teie neid inimesi!

Barthwick. (Kulmu kortsutades) Kõik erakonnad peawad esitatud olema õige uuenduse, õige sotsialpolitika juures.

Mrs. Barthwick. Ma ei wõi sinu uuenduse juttu enam kuulda - kõike seda rumalust sellest sotsialpolitikast. Meie teame ju liiga hästi, mis nemad tahawad - nad tahawad wõimu oma kätte saada. Sotsialistid ja tööliste erakonnad, see on egoistline seltskond, läbi ja läbi. Neil ei ole isamaa-armastust nagu ülemistel klassidel. Nemad tahawad lihtsalt seda, mis meil on.

Barthwick. Tahawad, mis neil on! (Ta wahib tühjusesse) Mina armas, mis sa säääl kõneled? (Tõmbab näo wiltu) Mina ei ole kellegi hirmutaja.

Mrs. Barthwick. Koort! Harinata hulk! Oota ainult kuni nad meie kapitali maksu alla panewad. Ma olen kindel: kui ainult kord nii kaugemale saadakse, panwad nad kõik maksu alla. Maa hää käekäik on neile kõrwaline asi. Teie wabameelsed ja wanameelsed, teie olete üks niisama kui teine - ei näe oma ninast kaugemale. Teil ei ole mõttekujutust, mitte täpikestgi mõttekujutust. Te peaksite kätt andma kokku-leppimiseks ja halbuse idus sümbutama.

Barthwick. Sa kõneled rumalusi. Kuidas on see võimalik, et wabameelsed ja wanameelsed, nagu sina nimetad, kätt annawad kokkulepimiseks? See näitab jälle, kui naeruwäärilised naesed - Wabameelsete tõsine püüdmine on ju oneti, rahwale usaldust kinkida!

Mrs. Barthwick. Sellepärast ei tarwitseks sul - aga oma einet söömata jätta, John. Nagu oleks mõni tõsine waha teie ja wanameelsete wahel! Ulemistel klassidel on ühed ja need samad huwid kaitsta, ja ühed ja need samad põhjus mõtted. (Rahulikult) Ah, teie ristute tulepurtskawa nää otsas, John.

Barthwick. Mis?

Mrs. Barthwick. Ma lugesin eila ajalohes ühe artikli. Selle mehe nime olen ma ära unustanud, aga ta on terve selle asja täiesti selgeks teinud. Teie ei julge asjale otse silma waadata.

Barthwick. Sa! (Rõhuga) Mina olen wabameelne! Palun, ärme enam selle üle rohkem edasi arägine.

Mrs. Barthwick. Leiba? Minul on täiesti seesama arwamine nagu sellel mehel. Haridus on lihtsalt hukatus alamatele klassidele. Wiib nad tasakaalust wälja ja see on neile kõikidele hädaohtlik. Ma panen seda kole suurt wahet teenijate juures tähele.

Barthwick. (Kahtlase pühalikkusega) Mina terwitan rõõmuga igat muutust, mis paremale järjele wiib. (Awab ühe kirja). Hm! See puudub jälle meie pojakesesse. High Street, Oxford. Wäga austatud herra! Saihe mr. John Barthwick wanema weksli naljakümne naela pääle kätte". Ah so! Kiri on temale. Meie lisame nüüd sheki siia juurde, mis teie raha asemel andsite, ja mis, nagu meie endises kirjas tähendasime, ettenditamisel teie pangaga poolt mitte vastu ei wõetud. Kõige suurema auustusega Moss & poeg, rätsepmeister" Hm! (Wahib sheki pääle). Ilus lugu! Poiss Ooleks woinud süüpinkki sattuda,

Mrs. Barthwick. Ah mis, John! Sa tead, Jack ei

môelnud sääljures midagi paha. Ta ei taht-
 nud ju muud kui oma kredidist üle astuda.
 Tema pank oleks ka wõinud shekki wastu wõt-
 ta. Nad peawad ometi sinu seisukohta tund-
 ma.

Barthwick. (Pistab kirja ja sheki jälle üm-
 brikusse). Oleks talle opetuscks olnud
 kohtu ees. (Ta jätab pooleli, sest et Jack
 sisse astub, oma westi kinni paneb ning
 loua otsas habemeajamisel katki loigatud
 kohas werejooksmist katsub kinni panna).

Jack. (Istub nende wahel ja koneleb tehtud lõ-
 busa olekuga). Wabandage hiljaksjäämist. (Ta
 waatab hädiselt waagnate pääle). Palun, theed,
 mamma. Kas kirju on mulle? (Barthwick annab
 talle kirja kätte.) Pagana pihta, kiri on ju
 lahti woetud! Ma palun, et - -

Barthwick. (Ümbriku pääle näidates). Mul on
 ometi wist oigus selle nime pääle.

Jack. (Pahaselt). Noh, mina ei wõi sinna ometi
 midagi parata, et mul sinu nimi on, papa.
 (Ta loeb kirja ja ümiseb). Koera kari!

Barthwick. (Teda tähele pannes). Oigusepärast
 ei ole sa seda sugugi ära teeninud, et sa
 nii kergelt pääsed.

Jack. Kas sa mulle weel küllalt ei ole jut-
 lust pidanud wanaherra?

Mrs. Barthwick. Ja, John, lase Jack rahulikult
 einet süüa.

Barthwick. Kui sull mind poleks olnud, mis Si-
 nust siis oleks saanud? See on lihtsalt juh-
 tumine. Mõttele ainult, moni waene mees wõi
 kaubasoll oleks sinu isa olnud! Raha saada
 katsuda tshekiga, kus sa ometi teadsid, et
 sinu pank teda wastu ei wõta. Sa oleksid
 ennast cluks ajaks wõinud õnnetuks teha.
 Ma ei tea, mis sinust peab saama niisuguste
 põhjused juures. Mina ei ole ialgi
 niimoodi teinud.

Jack. Arwatawasti oli sul alati raha nagu ra-
 ba. Kui raha see ujutakse, siis muidugi - -

Barthwick. Umberpöördult, minu seisukord ei
 olnud sugugi sinu oma sarnane, Minu isa an-

dis mulle väga vähe.

Jack. Kui palju sa siis said, wanaherra?

Barthwick. See on kõrvaline asi. Pääsi on: kas sa saad aru kui raskesti sa oled eksinud?

Jack. Kas see nii raske on, ei tea me mitte.

Mul on muidugi väga kahju, kui sa arwad, et see ülekohus oli. Seda ma ütlesin oneti juba. Ma ei oleks ka seda teinud, kui ma mitte nii pigi peal ei oleks istunud.

Barthwick. Kui palju on sul veel sellest neljast kümnest naelast järel, Jack?

Jack. (Kõheldes) Ma ei tea - mitte palju.

Barthwick. Kui palju?

Jack. (meeleheitlikult) Mitte midagi.

Barthwick. Mis?

Jack. Ah, mul on neetud päwalu! (Laseb pea käe peale langeda).

Mrs Barthwick. Peawalu? Mu armas poiss! Kas sa ei wõi midagi süüa?

Jack. (Kokku litsutud hammaste wahelt). Liiga rumal!

Mrs. Barthwick. Mul on hirmus kahju. Tule, armas, ma annan sulle midagi, mis walu kohe ära ajab. (Nad lähewad toast wälja. Barthwick rebib kuju puruks, läheb kamina juurde ja wiskab paberitükid tulde. Selle aja sees astub Marlow sisse, waatab ringi ja tahab jälle tasa kaduda.)

Barthwick. Mis on? Mis te tahate?

Marlow. Ma otsin noortherrat.

Barthwick. Mis te noorest herrast tahate?

Marlow. (Kogeldes) Ma mõtlesin, ta on wähest siin.

Barthwick. (Katlascks minnes). Ja, aga mis te siis temalt tahate?

Marlow. (Lühidalt wälja). Üks daame on siin - tahab temaga silmapilguks kokku saada.

Barthwick. Üks daame - nii wära hommikul. Missugune daame?

Mrlow. (Täitsa rõhuta häälele). Ei wõi ütelda armuline herra. Ei ole iseäralisi tundemärkisid. Wõib olla mõne häategewa otstarbe pärast. Wõib olla, on ta mõni halastajaõde.

Barthwick. On ta sedamoodi riides?

Marlow. Ei ta on tsivilriides, armuline herra.

Barthwick. Kas ta ei ütelnud, mis ta tahab.

Marlow. Ei.

Barthwick. Kuhu ta siis jäi.

Marlow. Ettekotta.

Barthwick. Ettekotta? Kust teie siis teate, et ta mitte moni waras ei ole - et sisse murda ei taha?

Marlow. Noh. Seda ma usun waewalt.

Barthwick. Noh, siis tooge ta sisse. Ma tahan ise temaga rääkida. (Marlow läheb ära, tussase näoga. Ta tuleb warsti tagasi ja tema saatel astub noor, kahwatanud näoga tumedate silmadega ja ilusa kujuga daame sisse, uutmoodi mustas, kuid vähe rāpases kloidis, musta ja walgega ja wate kohale on paigutatud kannikestega ilustatud kübar peas ja suurte punktidega loor ees.)

Barthwick i nähes läheb ta närwilikult ruhutuks. (Marlow läheb ära)

Tundmata naesterahwas. Ah - wabandage - siin on wist moni eksitus - ma . (Tahab ära põgeneda).

Barthwick. Kellega te soowite kokku saada, armuline proua?

Tundm. naester. (Jääb sisse ja pöörab ümber). Ma tahaksin herra John Barthwick'iga kokku saada.

Barthwick. See olen mina. Mis toob mulle teie külas-käigu au?

Tundm. naester. Ah! Mina - ma -- (Ta lööb silmad maha. Barthwick silmitseb teda ja surum mokad kokku).

Barthwick. Tahtsite teie wahest minu pojaga rääkida?

Tundm. naester. (Ruttu) Ja muidugi, teie herra pojaga.

Barthwick. Kas tohin küsida, kellega on mull au?

Tundm. naester. (ärdoes palumine ning piltumus ilmutawad end ühtlasi ta näos). Minu nimi on - ah! see on kõrwaline asi - ma ei taha

seda nii tähtsaks teha. Ma tahaksin teie herra pojaga üks silmapilk kõneleda. (upsakalt) Ma pean temaga kõnelma.

Barthwick. (Oma pahameelt varjates). Minu poeg ei ole mitte päris terve. Häda korral võiksin ju mina seda asja õiendada. Kas tahate mulle ehk lahkest ütelda - -

Tundm. naester. Aga ma pean temaga rääkima - ma olen just selle pärast tulnud. (Tema närwilikkus pääseb lahti). Ma ei taha mitte palju juttu teha, aga tõeasi on: täna - täna õigel wõttis teie herra poeg minu - minu.

Barthwick. (Waljult) Ja, mis?

Tundm. naester. Ta wõttis minu - minu käekoti ära.

Barthwick. Teie käek - -?

Tundm. naester. Käekotist ei ole mul kahju. Seda ei tahagi ma - ma ei taha ka selle pärast suuremat kära teha - (Ta nagu tõmbleb) Aga - aga - kõik mu raha oli seal sees!

Barthwick. Mille sees - mille sees?

Tundm. naester. Minu rahakotis. Käekoti sees. See oli punasest siidist kotikene. Ma ei oleks tõesti mitte tulnud - ma ei tahaks mitte sellest suuremat kära teha. Aga ma pean oma raha jälle kätte saama - eks ole?

Barthwick. Tahate teie sellega ütelda, nagu oleks minu poeg - -?

Tundm. naester. Ah... noh, ta ei olnud mitte päris - noh, ta oli - (Ta naeratab wõngutawalt)

Barthwick. Kuidas te arwate?

Tundm. naester. (Jalaga trambides). Ah - kas te siis aru ei saa? - wintis. Meie riidlesime.

Barthwick. (Wihasel) Mispärast? Kus?

Tundm. naester. (Jultunult). Minu juures kodus. Me soime enne wäljas pool, ja siis tuli teie herra poeg - -

Barthwick. (Helistab elektrikella) Tohin ma küsida; kust teie seda maja teadsite? Kas ta teile oma nime ütles ja adressi andis?

Tundm.naester. (Kõrwalt altkulmu piiludes)

Need leidsin ma tema palitu seest.

Barthwick. (Kurjalt-pilkawalt). Oo! Need saite teie tema palitu seest. Ja kas tohin küsida: kas minu poeg teid ka päewa ajal tunneb?

Tundm.naester. Kas ta mind tunneb? Noh, ma peaksin ometi - iseenesest mõista tunneb ta mind. (Marlow tuleb sisse)

Barthwick. Laske palun noorherra siia tulla. (Marlow ära; Barthwick kõnnib tuseselt edasi tagasi). Ja kui kaua olete ju temaga tuttaw?

Tundm.naester. Alles - alles Suurest Reedest saadik.

Barthwick. Ma olen keeletu - ma kardan: ma olen keeletu. (Ta waatab kiirelt tundmata naesterahwa poole, kes mahalöödud silmadega paigal seisab ja oma kätega mängib.)

Akitselt ilmub Jack. Ta jääb seisma, kui ta näeb, kes sääl on: tundm.naester. (tsitidab hüsteriliselt. Waheägg)

Barthwick. (Onnetust kuulutawalt). See noor - ää - daane ütleb, sina oledwat täna öösel - teie ütlesite ometi täna öösel? - Sina oledwat tema - -

Tundm.naester. (ägedalt) - Käekoti ära wõtnud, ja kõik minu raha oli ühes punasest siidi kotikeses.

Jack. Käekott. (Põgenemise juhust otsides). Mul ei ole kõige vähemat aimugi.

Barthwick. (äritult). Tahad sa wahest salata, et sa selle noore daanega täna öösel koos oled olnud?

Jack. Salata? Ei, ma ei mõtlegi seda. (Tasa) Miks sa mind nii blameerid? Taewas küll, mis sa siin õieti tahad?

Tundm.naester. (Pisaratega). Tõe poolest, ma ei tahtnud mitte - see ei ole ju sugugi minu wiis, eks? Sa kiskusid mul käekotti käest ära - nii see oli ometi - ja kõik minu raha on rahakoti sees. Ma ei tulnud sulle täna öösel mitte järele, sest ma ei tahtnud

kära teha, ja hilja oli kah juba, ja sa
olid siis - -

Barthwick. Ara puikle - seleta!

Jack. (Meelcheitlikult). Ma ei tea mitte midagi enam. (Tasa oma sobrale). Taewas, miks sa siis ei kirjutanud?

Tundm. naester. (õelalt). Ma tahan oma raha kätte nüüd kohe. Ma pean ta kätte saama. Ma pean täna üuri maksma. (Pilku Barthwicki peale heites). Majaperemees ajab heameelega wälja, kui mitte - kui mitte maksta ei jouta.

Jack. Ma ei tea tõepoolest mitte midagi enam. Mul ei ole kõige vähematgi aimu, mis täna öösel juhtus. (Paneb käe otsa ette) Kõik on nagu unenägu, ja mul on nii kole pääwalu.

Tundm. naester. Aga sina wõtsid ta ära. Sa tead seda wäga hästi. Sa ütlesid: ma sulle wiingerpussi mängin.

Jack. Noh, siis peab ta ka siin olema. Nüüd tuleb mul meelde - mul tuleb midagi meelde. Mispärast wõtsin ma selle neetud asja?

Barthwick. Ja mispärast wõtsid sa selle neetud - -? (Pöörab järsult akna poole).

Tundm. naester. (Oma wõrgutawa naeratusega). Sa ei olnud mitte täitsa - -

Jack. (Kurwalt naeratades). Mul on hirmus kahju. Kui ma midagi teha wõin - -

Barthwick. Teha? Sa wõid wõõra omanduse ometi tagasi anda, arwan ma.

Jack. Ma waatan õige järele, aga ma ei usu tõesti mitte, et ta mul alles on. (Ruttu ära. Barthwick seab ühe tooli ja palub käeliigutusega tundm. naester. istet wõtta; ta jääb terawaks seatud huultega seisma ja ei pööra oma silma naester. pealt ära. Wiimane wotab istet ja heidab wargsi pilgu tema peale; pöörab siis korwale, lööb loori korgesse ja pühib silmi. Jack tuleb tagasi)

Jack. (Hoiab haledust äratawa näoga tühja käekoti korgel) Kas see on? Ma waatasin igal pool järele. - rahakoti ei leia ma kuskilt. Teate teie ka kindlasti, et ta sees oli?

Tundm. naester. (Pisaratega) Kindlasti? Muidu-
tean ma seda kindlasti. Punasest siidist
kotikene. See oli kõik mu raha.

Jack. Mul tõesti hirmus kahju - mul on kân-
ge peawalu. Teenri käest küsisin ma ka, aga
tema ei ole midagi näinud.

Tundm. naester. Ma pean oma raha kätte saama.

Jack. Iseenesest mõista - saab tehtud. Küll ma
juba muretsen selle eest, et asi korda saab
kui palju?

Tundm. naester. (Tumodalt) Seitse naela - kaks-
teiskümmend shillingi - minu terve waran-
dus.

Jack. Küll kõik juba joonde saab. Ma saadan -
tsheki.

Tundm. naester. (Agedalt) Li - nüüd kohe, palun.
Ma nouan seda, mis rahakotis oli. Ma pean
täna hommiku üüri maksma. Majaperemees ei
kannata mitte üht päewa kauem. Ma olen ju-
ba neliteiskümmend päewa wõlgu.

Jack. (Onnetu) Mul on kole kahju - mul ei ole
toepoolt mitte ainustgi hellerit taskus.
(Ta piilub warksi Barthwick'i poole).

Tundm. naester. (Arewuses). Sa pead, ütlen ma
sulle see on minu raha, sa wõtsid ta minult
ära. Ma ei lähe siit enne, kui ma ta kätte
olen saanud. Mind aetakse muidu wulitsale.

Jack. (Oma pead mõlema käe wahele wõttes). Aga
ma ei saa ometi anda, kui mul enesolgi mi-
dagi ei ole. Ma ütlen ju: mul ei ole mitte
punast krossigi.

Tundm. naester. (Rebib oma taskuräti kallal) An-
na ometi kätte! (Ta paneb kääb paluwalt
kokku; siis äkilise wihaga). Kui mitte, siis
annan ma sind üles. See on wargus - muud
midagi.

Barthwick. (Tusasolt) Uks silmapilk palun. Et
see äh - minu põhjusemõtest on, tahan ma
seda nõudmist täita. (Ta wõtab raha wälja)
Siin on kaheksa naela. Ulejäak olgu rahako-
ti eest ja teie sõidu kulude katmiseks. Mul
ei ole rohkem tarwis ütelda - igasugune
tänu on üleliigne. (Ta puudutab elektrikri-

la nappu ning hoiab waikides ukse lahti. Tundm. naester. paneb raha oma käekotti, waatab pea Jack'i, pea Barthwick'i otsa, ja ta näo üle lendab nork naeratus. Ta warjab seda käega ja hiilib minema. Barthwick paneb tema järel ukse kinni).

Barthwick. (Pühalikult) Hm! Kena lugu!

Jack. (Isikluseta). Ara neetud äpardus!

Barthwick. Siis sinna on need nelikümmend naela rännanud! Uks tuleb ikka teise järele. Veel kord; ma tahaksin teada saada, mis oleks sinust saanud ilma minuta? Sul ei ole, nagu näha, mingisuguseid põhjuseid. Sina - sina oled üks neetuandne, kes seltskonnale hädaohtlikud on nagu wäñjatõbi. Sina - sina oled päris kardetaw jõmp-sikas. Mis ütleb sinu ema selle kohta - mina seda ei tea. Sinu ülespidamine on minu silmis täitsa seletamata. See on - see on kuritegu. Mõni waene, kes midagi sellesarnast oleks teinud... Kas sa arwad, see oleks nii hõlpsalt pääsnud? Sulle läheks hääd õpetust tarwis. Sina ja sinusugused, teie olete (kõneleb tundmusega). wäñjatõbi riigile. Ara mul sellega tule, et ma sind weel kord hädast wälja aitan. Seda ei teeni sa ära.

Jack. (Pöörab ootamata ägedusega oma wanaherra poole). Olgu, siis mitte. Eks me näe, mis nägu sa teed. Aga sa ei oleks ju ka see kord aidanud, kui sul hirm ei oleks olnud, et asi ajalehte tuleb. - Kus on paberossid?

Barthwick. (Waatab teda meelepahaga) Noh - ärne rääkime sellest enam. (Helistab). See-kord tahan ma weel ühe silma kinnimpigistada, aga - - (Marlow ilmub) Teie wõite ära koristada. (Ta peidab oma näo "Times'i" ta-ha)

Jack. (Lõbusamalt) Teie, Marlow, kus on siis paberossid?

Marlow. Ma panin oila õhtu kasti ühes whisky-ga siia, aga täna hommiku ei leidnud ma teda enam kuskilt.

Jack. Kas teie minu toas juba järele waata-
site?

Marlow. Ja muidugi. Ma otsisin terve maja lä-
bi. Täna hommiku leidsin ma kaks Nestori=
paberossi otsa kandiku pealt-teie peate
siis eila öhtu weel olema suitsetanud,
nooherra. (Kogeldes) Ma kardän, käst on kõr-
wale toimetatud.

Jack. (Rahulikult) Warastatud?

Barthwick. Mis on? Paberossikast? Kas peale
selle weel midagi puudub?

Marlow. Ei, armuline herra. Ma waatasin hõbeda-
sed asjad juba järele.

Barthwick. Kas maja oli täna hommiku korras?
Uhtgi äkent lahti?

Marlow. Ei, armuline herra. (Rahulikult Jackile)
Teieolete oma korridoriwõtme täna öösel
ette unustanud, nooherra. (Ta annab ta te-
ma kätte ilma, et Barthwick seda näeb).

Jack. Pst.

Barthwick. Kes käis täna hommiku toas?

Marlow. Mina, Bettina ja emand Jones - muidu
mitte keegi, nii palju kui mina tean.

Barthwick. Kas teie armuline proua käest ju-
ba küsisite? (Jacki poole) Küsi õige oma ema
käest, kas ta teda ei ole näinud. Utle tal-
le, ta waadaku järele, kas ta wast muidu
midagi puudus ei leia olowad. (Jack täidab
käsku) Midagi ei ole wastikum, kui sel wiil
sü midagi kaotada.

Marlow. Ja muidugi.

Barthwick. Kas teie kahtlustate kedagi?

Marlow. Ei, armuline herra.

Barthwick. See emand Jones - kui kaua käib ta
- ajuba majas?

Marlow. Alles neli nädalat.

Barthwick. Mis inimene ta on?

Marlow. Ma ei tea temast mitte palju. Wäga
waikne, wiisakas naesterahwas, nagu näha.

Barthwick. Kes koristab täna hommiku tuba?

Marlow. Bettina ja emand Jones.

Barthwick. (ülestõstetud näpuga). Kas see
emand Jones ka üksinda toas oli?

Marlow. (Rõhuta) Ja muidugi, armuline herra.

Barthwick. Kust te seda teate?

Marlow. (Wastumeelselt) Ma nägin teda siin.

Barthwick. Ja kas Bettina üksinda toas oli?

Marlow. Ei, Bettina mitte. Teie lubage emand Jones paistab väga korralik - -

Barthwick. (üleostetud käega). Nüüd tahaksin ma teada: kas emand Jones oli terve hommik siin?

Marlow. Ja muidugi - - ei - ta tõi köögitüdrukule midagi juurewilja kauplusest.

Barthwick. So so. On ta veel siin?

Marlow. Ja muidugi.

Barthwick. Hää küll. Ma teen omale ülesandeks selgust sellesse asjasse tuua. Põhjusmõttelikult teen ma omale ülesandeks kindlaks teha, kes selle eest wastutaw on. See wapustab ju kodanlise julgeoleku alusmüürisid. Üleütsuse huwi pärast - -

Marlow. Ja muidugi, armuline herra.

Barthwick. Missugustes oludes elab see emand Jones? On ta mehel ametit?

Marlow. Ma usun ei.

Barthwick. Aha! Arge ütelge kellegile midagi. Ütelge ka Bettinale, et ärge rääkigu sellest midagi, ja laske emand Jones siia tulla.

Marlow. Nagu käsete, armuline herra. (Marlow läheb ära kohmetanud näoga; Barthwick jääb paigale, näol kohtuniku, iseennast täis ilme, nagu mehele kohane, kes üle kuulamist juhatab. Mrs Barthwick ja poeg tulewad).

Barthwick. Noh, sa ei ole teda muidugi wist mitte näinud, mu kallis?

Mrs Barthwick. Ei. Aga see on ju arusaamata, John! Marlow ei tule iseenesestgi mõista küsimuse alla. Ma olen kindel, et tüdrukust ka mitte keegi - - Ja köögitüdruk.

Barthwick. Aha, köögitüdruk!

Mrs. Barthwick. No muidugi! Minule on wastik kedagi kahtlustada.

Barthwick. Siin ei ole tundmustega tegimist. Asi puudub õigusesse. Põhjusmõttelikult -

Mrs. Barthwick. Ma ei paneks sugugi imeks, kui passija emand midagi teaks. Sääljuures soovitati mulle seda nii hästi.

Barthwick. (Ametinäoga). Ma kuulan emand Jones' kohe üle. Jäta see minu hooleks ja - üh - ära unusta: keegi ei ole süüdi, enne kui tema kohta midagi ei ole selgeks tehtud. Ma toimetan seda asja ettewaatlikult. Ma ei taha seda naesterahvast hirmutada, ma tahan tal-
-le kõik võimalused anda, ennast kaitsta. Ta elawat, nagu kuulen, waestes oludes. Kui me waeste hääks ka mitte palju ei saa teha, vähemalt ei taha meie kaastundmust nende-
-le keelata. (Emand Jones tuleb. Lahkelt) Tere hommikut, emand Jones.

Emand Jones. (ühtlaselt pehmelt rõhuta). Tere hommikut, mr. Barthwick. Tere hommikut, armuline proua.

Barthwick. Utelge õige - teie mees - ta on ilma kohata, kuulen ma.

Em. Jones. Ja, praegu on ta ilma kohata.

Barthwick. Siis lei teeni ta wist ka midagi.

Em. Jones. Ei, praegu ei teeni ta midagi.

Barthwick. Ja mitu last on teil?

Em. Jones. Kolm - aga need ei kuluta weel palju. (Wäike waheag).

Barthwick. Ja kui wana on kõige wanem noist?

Em. Jones. Uheksa aastane.

Barthwick. Kas nad käiwad koolis?

Em. Jones. Ja, nad käiwad kõik iga päew koolis.

Barthwick. (Wäljult). Ja kes keedab lastele, kui teie töö olete?

Em. Jones. Ma pean neile siis söögi kaasa andma.

Alati ei ole mul neile mitte kaasa anda.

Mõnikord pean ma nad ilma millegita ära

saatma. Aga minu mees on wäga hea laste

wastu, kui ta midagi teenib. Aga kui tal

tööd ei ole, siis on wäga raske temaga lä-

bi saada.

Barthwick. Ta joob wist?

Em. Jones. Jah, joob küll.

Barthwick. Ja ta wotab teie käest küll kõik teie raha ära?

Em. Jones. Ei, minu raha jätab ta minu kätte, selle poolest on ta väga mõistlik. Ainult kui ta mitte kaine ei ole, käib ta minuga halvasti ümber.

Barthwick. Mis ta siis õieti on, teie mees?

Em. Jones. Ameti poolest tallipoiss.

Barthwick. Tallipoiss! Ja kuidas kaotas ta oma koha?

Em. Jones. See on juba ammu, ja kohad, mis tal seitsaadi olnud, need oliwad kõik lühikesteks ajaks. Ja nüüd teevad autod talle suurt konkurentsi.

Barthwick. Kui kaua olete teie temaga juba abi-elus, emand Jones?

Em. Jones. Kaheksa aastat - see tähendab -

Mrs. Barthwick. (Lõikawalt). Kaheksa? Natukese aja eest ütlesite teie ometi, kõige wanem laps olewat üheksa aastat wana?

Em. Jones. Ja, armuline proua. Sellepärast lastigi ta lahti. Ta ei käinud minuga niivii- si ümber nagu kord, ja kohus, ja siis ütles tema herra, ta ei wõivat teda pidada hal- wa eeskuju pärast.

Barthwick. Teie arwate, ta. - hm -!

Em. Jones. Ja, ja alles pärast wõttis ta mind ära.

Mrs. Barthwick. Teie tahate tõepoolest ütelda teil - teil oli - -

Barthwick. Jäta seda ometi!

Mrs. Barthwick. (Meelepahaga). Häbi asi!

Barthwick. (Ruttu) Ja kus teie praegu elate, emand Jones?

Em. Jones. Kortserit meil ei olegi. Meie pidime suurema jäo oma asjadest ära andma.

Barthwick. Ära andma? Tähendab see - äh- panti- panema?

Em. Jones. Ja, ära andma. Meie elame Merthya-Streetis - siis üsna lähedal - nummer 34. Meil on ainult üks tuba.

Barthwick. Ja, mis teie nädalas maksate?

Em. Jones. Me maksame kuus shillingi nädalas ühe möbleritud toa eest.

Barthwick. Uüriraha on teil küll wõlgu?

Em. Jones. Ja, natukene oleme wõlgu.

Barthwick. Aga teil on ometi head kohad - eks ole?

Em. Jones. Noh, neljapäiwiti käin Shaw'de pool. Esmaspäewal ja kolmapäewal ja reedel tulen ma siia.

Barthwick. Siis neli päewa nädalas olete teie ametis. Ja teie saate kaks ja pool shillingit päewas, mis?

Em. Jones. Ja, ja prii söögi. Aga mõnikord on ainult pool päewa, see teeb ainult poolteist shillingit.

Barthwick. Ja kui teie mees midagi teenib, joob ta selle küll ära?

W. Em. Jones. Mõnikord küll, mõnikord annab ta ka mulle laste jäoks. Ta tahaks ju heameelega tööd teha, kui ta ainult midagi leiaks, aga wist on liig palju kohata inimesi.

Barthwick. Muidugi. Meie - äh - ei taha sellest enam rääkida. (Kaastundmusega). Ja kuidas on teie töö siin? Kas on väga raske?

Em. Jones. O ei, raskeks ei lähe ta mul mitte - ainult siis kui ma öösi ei ole magada saanud.

Barthwick. So so! Ja teie aitate siin igas toas kaasa? Ja mõnikord teete teie ka ühe käigu köögitudruku eest?

Em. Jones. Ja.

Barthwick. Kas teie täna hommiku siit juba ära käisite?

Em. Jones. Ainult üks kord siin kõrwal kaupmehe juures.

Barthwick. Na ilus. Nii siis teie mees ei teeni midagi? Ja ta on päewawaras.

Em. Jones. Ei, seda ei wõi ma ütelda. Talas juba omad head küljed, kuigi ta mõnikord minu vastu väga halb on. Ja tema juurest ära minna ma ei tahaks mitte heameelega - wast oleks see kõige mõistlikum, sest mõnikord suud^{ma} päewalt temaga wälja kannatada. Ta loob mind sagedasti hiljuti lõi ta mind siia kohta (Näitab rinna peale), ma tunnen seda weel praegugi. Oieti peaksin ma selle-

pärast tema juurest ära minema - mis teie arwate, mr. Barthwick?

Barthwick. O ja siin ei wõi ma teile nõu anda. See on wäga tõsine samm, kui teie oma mehe juurest tahate ära minna - wäga tõsine.

Em. Jones. Mul on ka hirm, ta teeb mulle midagi kui ma ta juurest ära lähen. Ta wõib wäga tooreks minna.

Barthwick. Hm! Selle üle ei wõi mina otsusta. Mina konelen halvast eeskujust -.

Em. Jones. Ma tean mind ei sra keegi aidata. Ma tean, ma pean üksi sellega walmis saama, ja ma tean ka, kui raske ténal on. Ja ta ripub laste küljes, ja see läheb talle wäga südamesse, kui ta neid ilma söögita ära minewat näeb.

Barthwick. (Nuttu). Aäh - tänan, tänan, ma tahtsin ainult kord teie käekäigu üle järele pärida. Mul ei ole teid nüüd enam tarwis, emand Jones.

Em. Jones. Palun, palun, mr. Barthwick.

Barthwick. Nii siis, hääd hommikut.

Em. Jones. Hääd hommikut, mr. Barthwick; hääd hommikut, armuline proua.

Barthwick. (Wahetab oma abikaasaga pilkusi). Aga, emand Jones - ma pean siiski oma kohuseks, teile ütelda, et üks hõbedane paberossikast - äh - ära on kadunud.

Em. Jones. (Waatab ühe pealt teise peale) Sellest on mul aga wäga kahju.

Barthwick. Ja. Teie ei ole teda küll näinud?

Em. Jones. (Märkab, et kahtlus tema peale lanneb; kartliku liigutusega) Kus ta siis seis, kui ma küsida tohin?

Barthwick. (Puigedes) Kas Marlow nüüd ütlesgi? Ah - siin toas, ja ja, siin toas.

Em. Jones. Ei, mina ei ole teda mitte näinud - kui ma teda oleksin näinud, oleks see mulle silma paistnud, et ta puudub.

Barthwick. (Heidab kiirelt ühe pilgu toma poole). Teie - teie olete selles päris kindel?

Em. Jones. (Liikumata) Ja, mr. Barthwick. (Pikkami-
misi pead nikutades). Ma ei ole teda mitte
näinud, ja ma ei tea mitte, kus ta on. (Pöörab
ümber ja läheb rahulikult ära).

Barthwick. Hn! (Koik kolm Barthwick'i ei jul-
ge üksteisele otsa waadata)

Eesriie.

II. waatus.

Esimene etendus.

(Perekond Jones'ide korter Merthyn-Streetis; kell pool kolm pärast lõunat) Lage ruum katkenud wahariide ning niiskete lubjatud seintega awaldab puhast, waest mõju. Jones lamab woodis, poolest saadik riidest lahti; ta on oma kuue jalgade peale laotanud, ja määrdunud saapad on maas sängi ees. Ta magab. Uks läheb lahti ja emand Jones astub sisse, kortsunud must jakk seljas ja wana must madruse kübar peas; käes kannab ta ajalehe paberi sisse mähitud pakikest. Paneb selle käest ja mähib ühe polle, pool leiba, kaks sibulat, kolm kartulit ja pisekese killukese pekki wälja. Siis wõtab ta theekannu kapi otsast, loputab ta ära, raputab paberitorbikust natuke theepuru sisse, seab kannu pliidi peale, istub ühe tooli peale ning hakkab tasakesi nutma.

Jones. (Liigutab ja haigutab). Kas sina oled?
Mis kell on?

Em. Jones. (Pühib silmi, oma harilikus toonis)
Pool kolm.

Jones. Mis sa siin juba siin otsid?

Em. Jones. Ma olin täna ainult pool päeva.

Jones. (Selili, unise häälga) On sul midagi
süüa?

Em. Jones. Barthwick'ide köögitüdruk kinkis
mulle natukese pekki. Ma pradisn ta sinu
jäoks. (Teeb enese talitamiseks walmis)

Jones. meie neliteiskümmend shillingi üüri
eest wõlgu - mul on ainult kaks ja poolt.
Täna on tähtpäew.

Jones. (Pöörab end küünarnukil tema poole).

Las nad tulla - küll nad teewad suured
silma. Minul on töö otsimisest isu ära
läinud. Mispärast pean ma siia ja senna
jooksma, nagu karu puuris? Kas kohta on?

"Wõtke mind ometi!" - Mul "on naene ja lap-
sed kodus" - Kuni sliamaani on mul sel-

lest. Parema jään ma siia ja kärwan. Jones
tulge, wõtke meeleeawaldusest osa! Tulge

kandke lippu ja kuulake seda loba pealt!"
Ja pärast, kui koju lähed, koriseb sul koht

nagu ennegi! On weel neid olemas, kellele
see nalja teeb - see sugused lambapääd.

Kui ma nüüd jälle otsima lähen ja need
kooranahad wahiwad mind pealaest jalatal-

lani, nii on minu meelest, nagu keeraks mul
koik kehas ringi. Ma ei nõua ju sugugi elu

nagu wana jumalal Prantsusemaal. Tahad
ennast lolliks rühmata ja ei tohi - pöö-

rane on see ilm! Tahad ennast surnuks or-
jata, et ainult seda elunatukest pikenda-

da, ja ei tohi - seda nimetatatakse õigu-
seks - seda nimetatatakse wabaduseks ja ju-

mal teab, milleks weel! (Pöörab ennast jäl-
le ringi nagu seina poole). Sina oled nii

sugune pehmeke. Sa ei tea, mis mina mõtlen.
Mul on koigest sellest totrusest isu ära

läinud. Kui neil mind tarwis on, peawad mul-
le järgi tulema.

(Emand Jones jätab keetmise pooleli ja jääb liikumata, laua juurde seisma). Ma olen koike katsunud ja nüüd on lopp, ütlen mina sulle. Ma ei ole kunagi seal eest muretsenud, mis minust saab. Selle peale wõid sa julge olla - kui sa usud, et mina järel annan, siis eksid sa. Parem jään ma siia paika ja kärwan, kui et ma weel mõne ukse pihta koputan. Mis sa siis seal nii seisad, sina nārakas, sina neetud naesenägu! Kui ma sind nõnda näen, siis sögelewad mul sõrmed. Noh, sina oled tark. Tööd teha! Sina wõid tööd teha, aga sul ei ole mitte niigipalju julgust kui kirbul.

Em. Jones. (Rahulikult). Sa sõimad mõnikord kaineist peast rohkem, mees, kui siis, kui sa mitte kaine ie ole. Kui sina tööd ei leia, mis peab meist siis saama? Siia ei wõi me ka jääda. Ma tean, täna tulewad nad raha järele.

Jones. Iga päew näen ma sinu Barthwick'i silutult ja seatult parlamenti minewat - ta kõneleb seal oma hinge ihust wälja. Ja ma näen seda noort lambapääd, tema poega, kuidas ta peenikest herrakest mängib ja ula-elu elab. Mis läbi on nad minust paremad? Mis on nad selleks teinud? Nemed ei ole weel ühtegi päewä oma terwe eluajal orjand. Ma näen neid ju iga päew -

Em. Jones. Ja mina soowin, et sa mulle mitte nii hämmeldud moodi järele ei jookseks ja maja juures ei waritseks. Näib, nagu ei wõiks sa seda enam jätta. Kui ma ainult teaksin, mis otsustarbe sellel on. Nad panewad seda ometi tähele.

Jones. Ma tohin ometi küll käia, kus ma tahan. Kuhu pean ma siis minema? Hiljuti läksin ma kord Edgvare Rood'i kohta otsima. Wõtke mind ometi!" ütlen ma chefile. Jubä kahest kuust saadik ei ole mul ametid olnud. Süda rinnus jookseb päris werd", ütlen ma. Wõin ju tööd teha, nagu iga teine. Ma tahan ju kõik heameelega teha, mis te mulle

annate!" Armas sõber, "ütelb ta, kolmküm-
mond meeßt on juba täna hommiku siin käi-
nud. Esimised kaks wõtsin ma töösse, ütleb
ta. Enam ei ole mul waja. Noh siin mitte,
ütlen ma, siis wõtku pagah kõik seda!"

Kui te "wannute", ütel ta, siis te
ka kohta ei saa. Wälja siit, teie "häbemata
inimene!" (Ta naerab tigedalt). Ei tohi
piuksatadagi, kui sa nälgas oled - ülepea
ei tohi mõeldagi selle peale - aja aga
koiwad sirgu ja neela alla, nagu mõistlik
inimene kunagi! Natuke maad edasi uulitsal
ütleb mulle üks dame: (peenikeso häälega)

Kes tahab paar kopikat teenida?" ja annab
mulle oma koera, kuna ta ise kauplusse lä-
heb - nuumatud nagu kaubandouunik oli koer
- sellesse oliwad nad terwed tünni täied
liha toppinud. Prouake oli enda emeest
tont teab kui suur heategija. Ma näen prae-
gu weel, kuidas ta koera poole piilus, kes
minu kõrwal seisis, sest ta kartis, et ma
tema paksu mopsiga ära lippan. (Ta istub
woodi ääre pääle ja tõmbab saapa jalga
waatab naese poole üles). Mis siis sinu
peas keerleb? (Peaegu patuetiliselt) Kas
sa siis suud lahti teha ei oska? (Koputa-
takse. Enand Seddon, majaproua, tuleb kart-
lik, tõost kurnatud koristamata wäljanäge-
misega naesterahwas töö riides)

Enand Seddon. Ma kuulsin teid koju talewad,
emand Jones. Ma rääkisin oma mehega. Tä üt-
leb, et ta ei wõiwat tõesti mitte ühte päe-
wagi enam oodata.

Jones! (Magushapu lustilikkusega). Kus nüüd,
teie mees - laske ta ütleb, mis ta tahab -
wilistage selle peale nagu iseseisew naes-
terahwas. Säh, naene, topi sellega ta lõuad
kinni! (Ta wõtab kuldtüki püksi taskust ja
wiskab naese kätte, kes onku haarates, selle
oma polle sees kätte puuab. Jones paneb
edasi oma saapanüürisi kinni)

Em. Jones. (öörub kuldtükki salaja) Mul on väga
kahju, et me sellega nii hiljaks oleme jää-

nud. On veel neliteiskümmend shillingit -
 wahest wõite kuus tagasi anda. (Emand Sed-
 don wõtab kuldtüki ja kobab oma taskus, et
 tagasi anda).

Jones. (Ilma, et oma saapa pealt üles waataks)
 Olete wist küll inestuse pärast kange -
 mis?

Em. Seddon. Tänan väga, palju tänu. (Näeb tõesti
 väga üllatatud olewat). Ma toon teile kohe
 need kuus shillingit.

Jones. (Pilgates) Pole wiga.

Em. Seddon. Tänan väga, tänan väga. (Teeb mine-
 kut)

(Emand Jones waatab oma mehe otsa, kes ik-
 ka veel saapa kinni noõrimisega ametis).

Jones. Olin windis. (Tõmbab punase rahakoti
 taskust välja ja moned lahtised rahad.)
 Leitsin rahakoti - natukene peale seits-
 me naela sees.

Em. Jones. Ah jumal, oh jumal, Jaemes!

Jones. Mis seal siis ah jumaldada! Leitsin,
 ütlen ma sulle. See on kaotatud asi.

Em. Jones. Kas siis nime wõi midagi seal sees
 ei ole?

Jones. Nime? Ei, nime siin ei seisa. See ei ole
 mone niisuguse pärast, kellel nimekaardid
 on. See on ühe damekese oma. Säh, nuusuta.
 (Ta wiskab rahakotti naese kätte, mille
 see kähku nina alla hoiab). Noh, üttele nüüd:
 mis oleksin ma pidanud tegema? Ütle mulle
 seda. Sa tead ju muidu ikka, mis ma tegema
 peaksin ja mis mitte.

Em. Jones. (Paneb rahakoti käest) Ma ei tea, mis
 sa oleksid tegema pidanud, James. See raha
 ei olnud ju sinu oma. Sa oled ta kellegi
 käest wõtnud.

Jones. Leidma tähendab omale pidama. Ma waatan
 selle peale kui töö palga peale selle aja
 eest, kus ma uulitsal ümber jooksin ja oma
 õigust nõutsin. (Iseäraliselt hõisates) Nae-
 suke mul on raha taskus.

(Em. Jones hakkab söõgi walmistamist toimetama,
 Jones waatab salaja ta pääle).. Raha tas...

kus! Ja seekord ei anna ma tuda wälja. Selle rahaga lähen ma Canadasse. Uhe kuldtüki pead sa omale saama. (Naheae) Sa ähwardasid sagedasti, et sa minu juurest tahad ära minna. Sa ütlesid mulle sagedasti, ma käiwat sinuga halvasti ümber - noh, loodetawasti on sul hää meel, kui ma ära olen.

Em. Jones (Liigutamata). Sa oled mäga ka wäga halvasti ümber käinud, James. Ja kui sa ära minna tahad, kinni hoida ma sind ei saa. Aga kas ma selle üle rõõmustan, kui sa ära lähed, seda ma ei tea.

Jones. Ehk toob see mulle õnne. Mul üks äpardus teise pääle olnud, sest saadik kui ma sind tunnen. (Pehmemalt). Ega sinagi rooside peal ei puhanud.

Em. Jones. Meile oleks parem olnud, kui me ialgi teine teist ei oleks tundma õppinud. Meie kahekesi ei olnud mitte üksteise jäoks loodud. Aga sul on midagi minu wastu - ja, on - juba ammu. Ja see on halb sinust, James, et sa selle roosale järele jooksed ja teistele. Sa ei mõtle nagu näha kunagi selle peale, et mina need lapsed ilmale toin, ja kõge selle raskuse peale, mis mul nendega oli, ja mis neist nüüd peab saama, kui sa ära oled.

Jones. (Sammub tusaselt edasi tagasi). Kui sa arwad, ma tahan need wäiksed konnad üksi jätta, siis oled sa sootu wale tee peal.

Em. Jones. Ko ja, ma tean, sa armastad neid.

Jones. (Latsub rahakotikest pool pahaselt). Eäsc olla peale, naesukene. Lapsed saawad sinu juures paremini edasi, kui siis, kui mina siin olen. Kui ma oleksin teadnud, mis ma nüüd tean, mitte üksigi neist ei oleks ilmale tulnud. Mis mõte sellele siis on niisuguse olukorra juures? Kuritegu on see, muud midagi. Aga liig hilja saadakse sellest aru. See ongi see õnnetus siin ilmas. (Pistab rahakoti taskusse).

Em. Jones. Parema oleks see olnud nendele wäikestele ussikestele. Aga nad on ju kord

ometi sinu lapsed ja ma imestan, et sa niimoodi võid rääkida. Mul oleks neist hirmsasti puudus, kui ma neid peaksin kaotama.

Jones. (Tusaselt) Ega sinuga üksi nii ei ole. Kui ma seal üle mere raha saan - (Ta waatab üles ja näeb, et naene ta kuube raputab. Muutunud häälega). Jäta ometi kuub rahule! (Hobedane paberrossikast kukub taskust välja ja säääl juures kukuwad paberossid woodi peale lajali. Emand Jones tõstab kasti üles ja wahib teda; Jones tõrnab tema juurde ja kisub kasti tema käest ära).

Em. Jones. (Wajub kõssi woodi juures). O jumal, o jumal, mees!

Jones. (Laseb kasti laua peale wajuda). Waata ette, mis sa rääkid! Kui ma pärast ära lähen, wotan ma ta kaasa ja wiskan wette ühes rahakotiga. Ma wõtsin ta, kui ma purjus olin, ja mis purjus peaga tehakse, selle eest ei wastutata. See on nii tõsi, nagu jumal taewas. Ma ei taha seda riista - ma ei taha teda. Ma wõtsin ta jonni pärast. Ma ei ole waras, ütlen ma sulle. Ja kui sa mind selleks nimetad, käib su käsi halvasti.

Em. Jones. (Keerutab oma põllepaclu). Secon Barthwick'ide oma. Minu auusa nime oled sa minult ära rööwinud. Jumal, mis oled sa teinud!

Jones. Mis see peab tähendama?

Em. Jones. Nad otsisiwad teda taga. Nad usuwad, et mina see olen. O jumal, mis pärast tegid sa seda, James?

Jones. Ma ütlen ju sulle, ma olin purjus. Ma ei taha teda. Mis ma siis temaga pean tegema? Kui ma ta panti panen, siis kukun ma sisse. Ma ei ole mitte waras. Mina olen sedasama, mis noor Barthwickgi. Ta tõi rahakotikese enesega ühes. Säält siis wõtsin mina ta omale - see on kellegi naesterahwa oma - riiu päale wõttis tema käest ära. Sellele mängisin ma wingerpussi, ütles ta. Ja mina mängisin temale wingerpussi. Täis kui tina oli ta. Arwad sa, et talle selle eest midagi teha.

taks?

Em. Jones. (Nagu enesega rääkides) Ah jumal, James! Sa võtad meilt meie igapäevase leiva.

Jones. So? Tõesti? Neile kütan ma veel põrgu palawaks. Rahakott - mis on sellega? Ja mis on Barthwickiga? (Em. Jones läheneb lauale püüab kasti võtta, mida Jones keelab.) Mis sa sa sellega tahad teha? Lase olla!

Em. Jones. Ma wiin ta tagasi ja ütlen neile kõik. (Ta katsub kasti ta käest ära kiskuda)

Jones. Kas sa - - (Ta laseb kasti maha kukuda ja tormab urisedes naese kallale. Kaane põgeneb woodi taha. Jones talle järele, kus juures ta ühe tooli ümber wiskab. Uks läheb lahti, ning Snow, kriminal politseiametnik lihtriides, lühikeseks lõigatud mokahabemega madal kowa wilt kübar peas, astub sisse. Jones laseb käewarred langeda em. Jones jääb hingeldades akna juurde seisma Snow läheb ruttu laua juurde ja paneb käe nõbedase kasti peale).

Snow. Herrased mängiwad wist peitu? Kas näed, seal ongi, mis ma otsisin. I. B. - õige. (Ta läheb ukse juurde tagasi ja tunnistab wäppi ja tähti kasti kaane pealt em. Jonesi poole). Ma olen politseiametnik. Kas teie olete emand Jones?

Em. Jones. Ja.

Snow. Mul on käsk antud teid kinni wõtta, sest teie peale langeb kahtlus, et teie selle kasti siin mr. John Barthwicki korterist, Rockingham Gate 6. warastanud olete. Kui siin midagi ütlete, siis wõib see teile kahju teha. Noh - ?

Em. Jones. (Oma rahulikul wiisil weel alles hingetu, käsi rinna peal). Mina ei ole teda mitte wotnud. Mina ei ole ial midagi wotnud, mis mitte minu oma ei ole. Ma ei tea sellest midagi.

Snow. Teie olete täna hommiku seal majas olnud. Olete seda tuba koristanud, kus see kast seisis. Teie olite üksi toas, nüüd lei-

- an ma kasti siit. Ja siis tahate teie ütelda, teie ei olnud teda mitte võtnud?

Em. Jones. Muidugi ütkan ma, mina ei ole teda mitte võtnud, sest mina see ei olnud.

Snow. Kuidas tuleb siis see kast siia?

Em. Jones. Selle kohta ei tahaks ma paremitte midagi ütelda.

Snow. On see teie mees?

Em. Jones. See on minu mees.

Snow. Kas tahate midagi ütelda, enne kui ma teie naese ära wiin? (Jones vaikib norus peaga). Noh siis, emand Jones! Ma pean teid paluma, õige rahulikult minuga ühes tulla.

Em. Jones. (Käsa ringutades). Ma ei ütleks mitte: ma ei ole seda teinud, kui mina see oleksin olnud - aga ma ei ole teda võtnud. Tõepoolest mitte. Ma tean, wari langeb minu peale, ja ma ei wõi mitte ütelda, mis tõesti on sündinud. Aga minu lapsed on koolis, ja nad peavad warsti koju tulema - ja ma ei tea mitte, mis nad peavad ilma minuta peale hakkama.

Snow. Küll teie mees walwab nende järele - ärge selle pärast muretsege. (Ta wõtab naese ornalt käewarrest kinni)

Jones. Laske lahti! Tema ei ole midagi teinud. (Tumedalt) Mina ise wotsin selle kasti.

Snow. (Teda silmitsedes) Kuulge, kuulge, - see teeb teile auu. Tulge, emand.

Jones. (Kirgliselt). Laske lahti, ütlen ma teile, teie ära neetud politsei koer. Ta on minu naene. Ta on auus naesterahwas. Julgege ainult, teda kinni panna!

Snow. Rahulik, rahu. Mis siis sellest saab? Olge wiisakas! See on meile kõigile parem. (Ta pistab piibu suhu ja tõmbab naesterahwa ukse poole).

Jones. (Ühe hüppoga). Laske lahti! Käed ära! Wõi ma näitan teile! Te jätate tema rahule - kas mõistate! Ma ütlen teile ju - mina ise wotsin selle kasti.

Snow. (Annab oma wilega signali) Käed küljest woi ma wiin teid ka kinni. (Jones haarab

temast kinni ja annab talle ühe hoobi. Ilb
 üks politseinik univormis; lühikese võitlu-
 se järel saadake Jonist järga. Emand Jones
 tõstab käed üles ja laseb oma näo nende
 peale vajuda).

Eesriie.

II. stendus.

(Söögituba Barthwickide juures sel sanal
 õhtul) (Perekond Barthwick maiuste lau-
 al)

Mrs. Barthwick. John! (Waikimine, mida ainult
 pähklate praksumine segab). John!

Barthwick. Ma tahaksin, et sa kord ühe sõna lau-
 suksid nende pähklate kohta - neid ei
 voi süüa. (Pistab ühe suhu).

Mrs. Barthwick. Praegu ei ole ka pähklate aeg.
 Ma käisin Holyroodside juures. (Barthwick
 oma klaasi portweini).

Jack. Palun pähklatangid, papa. (Barthwick ula-
 tab tangid. Ta olek on järel-mõtlik).

Mrs. Barthwick. Lady Holyrood on väga paksuks
 läinud. Ma nägin seda ammuagi ette ära.

Barthwick. (Tunotalt) Paksuks? (otab pähklatan-
 gid nähtawa elavusega) Holyroods'ides on
 pahandus olnud oma teenijataga - eks?

Jack. Palun pähklatangisid, papa.

Barthwick. (Ulatab tangid) See seisis ajalehes.
 Kõõgitudruk, eks ole?

Mrs. Barthwick. Ei, toanotsi. Ma kõneclesin la-
 dy Holyrood'iga selle üle. Tüdruk lasknud
 ena kallimad tulla.

Barthwick. (Nastikult puudutatos). Ma ei tea
 mitte kas see nende poolt targasti oli
 tehtud -

Mrs. Barthwick. Mu armas John, mis juttu sina
 seal ajad? Mis pidiwad nad siis togena? Mõt-

le ometi, mis mõju^{see mõju} teiste teenijate peale
awaldada

Barthwick. Iscoenesest mõista põhjasmõtteli-
kult - selle peale ma ei mõtelnud.

Jack. (Tigedusega) Palun pähklatangisid papa.
(Barthwick ulatab, nolens volens, tangid.)

Mrs. Barthwick. Lady Holyrood jutustas mulle
terwe loo ära. Ma lasksin ta tulla, "ütles
ta. Ma ütlesin talle: Teie lähete minu ma-
jast jalamaid. Teie ülespidamine on ju pä-
ris skandal. Ma ei wõi seda ütelda, ma ei
tea mitte ja ei tahagi teada, mis teie tei-
nud olete. Ma lasen teid põhjasmõtte pär-
rast lahti. Arge minu käest tunnistust kü-
sige." Ja tüdruk ütles: Kui teie mulle mit-
te seaduse järele üles" ei ütle, armuline
proua, nõuan ma ühe kuu palga. Ma olen auus
tüdruk. Ma ei ole midagi süüdi teinud!" -
Midagi kurja^{kurja} teinud!

Barthwick. Hm!

Mrs. Barthwick. Teenijatel on liiga palju wa-
badust. Nad hoiawad nii koledasti kokku,
kunagi ei tea, mis nad tööpoolest mõtlewad.
On nonda, nagu oleksiwad nad kõik ühel
meelel su vastu. Isegi Marlowi juures on
tundmus, ta ei lase ialgi aimata, mis ta
tõesti mõtleb. Ma wihkan seda salajast
olekut. Igasugune usaldus läheb seal juu-
res kaduma. Monikord on mul himu, teda tub-
liste raputada.

Jack. Marlow on läbi ja läbi auus poiss. See
on lihtsalt alatu, et igaüks oma nina koi-
gile poole pistab.

Barthwick. Mida vähem sina sellest kõneled,
seda parem.

Mrs. Barthwick. See on juba nii nende alamate
kihtide juures. Ialgi ei wõi teada, millal
nad tõtt räägiwad. Kui ma ladi Holyroodi
juurest tulles täna paar tarwilist käiku
tegin, hakkas üks neist tööta olewustest
minuga rääkima. Mul ei olnud mitte sadat
sammugi enam kuigi wankrini astuda - just
kui maa seest tõusnud seisis ta äkki mi-

nu ees.

Barthwick. Peab väga ettevaatlik olema, kelle-
ga tänapäew kõnelema hakata.

Mrs Barthwick. Ma ei andnud talle muidugi
mingisugust vastust. Aga ma nägin tema nä-
ost, et ta luiskas.

Barthwick. (Pähklit puruks pigistades). Sel-
leks on väga hea abinõu olemas -waja ai-
nult nende silmi waadata.

Jack. Palun pähklatangid, papa.

Barthwick. (Ulatab tangid). Kui neil auusad
silmad on, annamaneile mõnikord natukese.
See käib küll minu põhjusemõtete vastu,
aga ei ütelda ei saa hästi. Kui nad jultu-
nult wõi tuimalt wõi wiltu sulle otsa wa-
tawad, nagu nii palju seda teawad, siis on
see alati kindel tundenärg, et nad joowad
wõi on neil mõni kuritöö wõi midagi sar-
nast hinge peal.

Mrs Barthwick. Sel mehel oliwad koledad sil-
mad. Ta nägi wälja nagu tahaks ta kedagi
maha nottida. Ma ei ole terve päew veel
midagi süüa süanud", ütels ta. Wõi midagi
selle sarnast.

Barthwick. Kus siis Willeani oli? Ta oleks
pidanud ootama.

Jack (Hoiab weiniklaasi nina alla) Papakene,
kas see on kuuekümnepäevast aastast?

Barthwick. hoiab oma klaasi silma ette ja
laseb ta siis oma nina alt mööda minna)

Mrs Barthwick. Inimesed, kes mitte tõtt ei
wõi rääkida, on mulle wastikud. (Isa ja
poeg wahetawad oma klaaside tagast ühe
pilgu.) Tõtt rääkida on ometi nii kerge. Mi-
nule ei ole see kunagi raskeks läinud. Wõi-
mata on õiguse ja wale wahel wahet teha.
On tundmus nagu petetakse sind alata.

Barthwick. Alamad kihid on ise oma waenlased.
Kui neil ainult usaldust oleks meie vastu
- nende käsi käiks palju paremini.

Mrs Barthwick. Aga isegi siis on nad nii tih-
ti oma onnetuse juures süüdi. Mõttele ainult
'emand Jones' i peale täna hommikul.

Barthwick. Ma ei taha selles asjas midagi muud teha kui ainult seda, mis õigus on. Mina sain Roperiga täna pealelõunat kogemata kokku. Jutustasin talle seda juhtumist. Ta tuleb täna õhtu. Kõik ripub selle küljest, mis kriminalpolitsei ametnik ütleb. Mul on siiski kahtlusest tõusnud. Ma olen asja üle veel kord järel mõelnud.

Mrs. Barthwick. See naesterahvas avaldas minu peale väga paha mõju. Häbi ei näi tundvat. See asi, millest ta rääkis - et tema ja tema mees, kui nad noored olivad - nii kõlblusevastaselt! Ja sinu ja Jacki juures olekul! Kõige parema meelega oleksin ma ta toast välja saatnud.

Barthwick. Ma ei taha teda wabandada, aga peab selle juures ikkagi silmas pidama -

Mrs. Barthwick. Lõpuks ütled sa veel, tema her- ra ei oleks tahtnud teda lahti lasta?

Barthwick. O ei. Selle kohta olen ma täielikult selgusel. Küll aga küsin ma eneselt.

Jack. Palun, portweini, papa.

Barthwick. (Lasob karafiini pühalikult ringi käia, nagu aimaks ta päikese tõusu ja loo- loojaminekut järel). Ma küsin eneselt: kas oleme meie ka küllalt ettewaatlikud, kui meie inimeste järele pärime, keda meie teenistusesse wõtta tahame - iseäranis, mis nende kõlblusesse eluwiisisse puutub.

Jack. Palun, ulata mulle portweini, mamma.

Mrs. Barthwick. (Ulatab) Käs sa ei joo wähest liiga palju, armas poiss? (Jack täidab oma klaasi)

Marlow. (Astub sisse) Kriminalpolitseiametnik Snow tahaks teiega rääkida, mr. Barthwick.

Barthwick. (Wastumeelt). Ah - ütelge, ma tulen kohe.

Mrs. Barthwick. (Ilma ümber pööramata). Laske ta siia sisse astuda, Marlow. (Snow ülikuub seljas, wäikene kowa kaabu käes, astub sisse)

Barthwick. (Poolost-saadik üles tõustes) Ah! Tere õhtat!

Snow. Tere õhtust, mr. Barthwick. Tere õhtust, armuline proua. Ma andsin enne seletuse ära, jäin kahjuks vähe hiljaks - üks teine asi pidas mind kinni. (Ta wõtab hõbedase kasti taskust, mis läbi ta Barthwicki perekonnas ärewust sünnitab). See on wist küll see teataw asi.

Barthwick. Muidugi, muidugi.

Snow. Et tal wapp ja nime tähed peal on, nagu teie mulle kirjeldasite, siis olin ma omas asjas kindel.

Barthwick. Tore. Kas tahate üks klaas. (Ta wõtab lopule jõudwa portweini peale) - ä - sherryt (Walab sherryt klaasi). Jack, ulata see mr. Snow'ile. (Jack tõuseb pösti ja annab Snow'ile klaasi; sellest peale sirutab ta ennast monuvalt oma tooli peal ja waatab Snow'i osawotmataalt).

Snow. (Tühjendab klaasi ja paneb käest). Peale selle kui ma teiega rääkinud olin, läksin ma selle naesterahwa korterisse. See on pahas kuulsuses nürk, ja ma pidasin soowitawaks ühte linnawahti alla walwama panna - ja teda oligi tarwis, nagu pärast lugu kujunes.

Barthwick. So so!

Snow. Ja, se asi ei läinud mitte päris siledalt. Ma küsisin naese käest, kuidas tema seda seletada tahab, et kast tema juures leidub. Ta ei saanud muud wastust anda kui salgas wargust. Selle peale wõtsin ma tema kinni. Nüüd tungis mulle mees kallale, ja siis pidin ma tema ka kinni wiia laskma tegeliku haaramise pärast. Teel politseisse oli ta metsik - ähwardas teid ja teie poega. Ma woin teile ütelda, see oli raske tükk tööd.

Mrs. Barthwick. Küll wõib see aga kiskleja olla!

Snow. Seda küll, armuline proua - pöörane poiss.

Jack. (Oma weini rüü Bates, vähe tujus). Sellele

poisile on waja naha peale anda!

Snow. Pidawat jootik olema, kuulen ma.

Mrs Barthwick. Loodame, et teda selle eest raskestest karistatakse.

Snow. Kõige iseäralikum on: ta ütleb ühtewiisi, tema olewat kasti wõtnud.

Barthwick. Tema (Naeratah) Mis see talle aitab?

Snow. Ta ütleb noorherra oli eila õhtu purjus.

(Jack jätab ühe pähkla katitegemise poole) li ja waatab Snowi otsa. Barthwick. kelle näoit naeratus kaob, on oma weiniklaasi laua peale pannud; waheaeg. Snow. kes ühe näo pealt teise peale waatab, jätkab wiis teda oma korterisse kaasa ja andis talle whisky juua. Ja nüüd olla tal koht tühi olnud ja üteb, selle pärast olewatgi ta kasti wõtnud.

Mrs Barthwick. Häbemata inimene!

Barthwick. Kas te usute, et ta - äh - homme kohtu ees seda ette toob?

Snow. See on tema soja plaan. Aga kas ta sellega tahab oma naist päästa wõi (pilk Jacki peale) kas selle jutus midagi tõtt on, see jääb kohtuniku otsustada.

Mrs Barthwick. (Upsakalt) Midles tõtt? Ma ei moista teid. Nagu woiks minu poeg siisugust inimest omaga kaasa tuua!

Barthwick. (Kamina juures, mängitud rahuga) Minu poeg wõib enese eest rääkida. - Noh, Jack, mis sa ütled selle kohta?

Mrs Barthwick. (Äritatult) Mis peab ta selle kohta ütleva? Et kõik see lugu rumal jutt on.

Jack. (Segaselt) Iseenesest mõista, iseenesest mõista, ma ei tea mitte midagi.

Mrs Barthwick. Noh näeb nüüd! (Snowi poole)

Snow. See mees on päris kardetaw inimene.

Barthwick. (Peaagu hahast wälja). Aga kui minu poeg ütleb, et selles midagi tõtt ei ole selles luiskamises, peab siis sel juhtumisel üles astuma selle mehe wastu?

Snow. Me peame teda tegeliku haawamise pärast wastutusele wõtma, mr. Barthwick. Wast on

teie pojale soovitaw kohtu ette ilmuda. Päriljalik - tema juurest leiti kena summakene raha ja punasest siidist rahakott. (Barthwick kohkub; Jack tõuseb püsti ja istub jälle). Ega ometi armulise proua rahakott wast ära ei ole kadunud.

Barthwick. (ägedalt) Ei, ei.

Jack. Ei.

Mrs Barthwick (Unistades) Ei. (Snowi poole) Ma olen teonijalt järele pärinud. See mees hiilib meie maja ümber. Mul saab palju julgem tundmus olema, kui ta õige kauaks kindlalt pandakse. Minu arvates peab meid niisuguste olude eest kaitstama.

Käes almal juhtumisel tuleb tervet

Barthwick. Ja, muidugi, põhjusemõtelikult - aga +arwasse wõtta. (Snowi poole) Ma oletan, nagu te ütlete, see mees peab karistatud saama - hm?

Snow. Kahtlemata.

Barthwick. (Wahib kurjalt Jacki otsa). See asi on mulle väga wastumeelt. Mul waeste wastu suur kaastundmus. Minu amet kohustab mind seda willetsust, mis nende hulgas olemas, tähele panema. Rahwa seisukord jätab palju soovida. Kas sa kuuled ka mind? Ma soowiksin, et ma näeksin mõnda wõimalust seda asja surnuks waikida.

Mrs Barthwick. (äritatult) John! Kõik nagu kord ja kord! See tähendab lihtsalt: oma warandust kellegile, kes selle järele käe wälja sirutab, wabalt kätte andma.

Barthwick. (Katsub talle salaja märku anda) Ma ei seisa tema eest, mitte sugugi. Ma püüan ainult asja peale kõrgemast waatekohast waadata.

Mrs Barthwick Lollus, John - Kõik onal ajal.

Snow. (Kaunis pilkawalt) Wahest tohin ma selle peale tähelepanemist juhtida, et warguse pärast kaebtuse tagasiwõtmisega wähe wõideldud on, sest asjaolud tulewad sellegipärast kõne alla. (Ta waatab Jackile tähenduserikkalt otsa) üheskoos tegeliku haaramisega. Ja seda ei saa mitte, nagu öeldud,

maha matta.

Barthwick. (Ruttu), Ja, ja, mõstagi. See on ainult selle naese pärast - täitsa era tundmuse asi.

Snow. Mina teie asemel, mr. Barthwick, mina la- seksin asja minna nagu ta läheb. Arwata, wasti ei tule seal palju sekeldusi. Niisugused asjad oiendatakse ruttu.

Barthwick. (Kaheldes) Teie arwate, teie arwate?

Jack. (Ennast kokku wõttes) Teie - mida pean ma oihti wanduma?

Snow. Seda peate ise kõige paremini teadma. (Läheb ukse poole). Kõige parem, wõtke ad- wokat, mr. Barthwick, kui wahest sekeldusi peaks tulema. Teener saab siis igatahes ütlemä, et see asi warastatud on. Ja nüüd wabandage mind, palun, mul on weel palju toimetada täna õhtul. See asi tuleb nii kella üheteiskümne paiku ette. Hääd õbu! mr. Barthwick, hääd õhtut, armuline proua. Ma pean homme kohtu ees selle kasti ette näitama, teie lahke lubaga tohin ma wast tema nüüd kohe kaasa wõtta. (Wõtab kasti ja läheb väikest kumardust tohes ära.)

Barthwick teeb liigutuse, nagu tahaks ta talle järgi minna, wiskab aga siis käed kuu siilude alla ja teeb oma südamele kergitust.)

Barthwick. Ma soowiksin, sa lubaksid mind minu asju üksi oiendada. Sa pistad oma nina ikka asjadesse, millest sull aimugi ei ole. Nüüd oled sa meile ju ilusa supi keet- nud!

Mrs Barthwick. (Külmalt) Mul ei ole kõige wä- hematgi aimus, mis sa sellega ütelda ta- had. Kui sina oma õigust ei eska maksma panna, siis teen mina soda. Mina ei taha sinu põhjused midagi teada - see kõik on lollus.

Barthwick. Põhjused! Issand jumal, mis on siis põhjused sellega asja? Kas sa ei tea, et Jack eila õhtul purjus oli?

Jack. Papa!

Mrs Barthwick. (Kohkunult püsti tõustes) Jack!

Jack. Waata, mamma - ma olin väljas õhtut söömas. Seda teeb ometi igauks. Ma arwan sa tead juba - see on naeruväärt purjusolekust kõneleda. Oxfordis on igal ühel kord väike wint -

Mrs Barthwick. Noh, minu arwates on see kuulmata. Kui see tõesti Oxfordis kombeks on-

Jack. (Pahaselt) Mispärast saatsite teie mind siis sinna? Peab ju tegema, nagu teised. See on liiga loll, arwan ma seda purjusolekuks nimetada. No ja, mul on jälle kahju. Mul on terwe päew juba nii kole pääwalu.

Barthwick. Tja! Kui sul ainult hariliku wiisakust oleks meelde tuletada, mis sündis, kui sa kojutulid. Siis teaksime meie ometi, kes selles mis see mees ütleb, midagi tõtt on niivisi muud kui koba ainult pimedas.

Jack. (Tühjusesse wahtides, nagu selguseta ilmutuste poole) Mulle koidab, nagu midagi meelde - ja siis kaob jällegi -

Mrs Barthwick. Aga Jack! Tahad sa ütelda, sa olid nii joobnud, et sa mitte meelde tuletadagi ei suuda -

Jack. Waata, mamma - iseenesest mõista tean ma, ma tuln - ma pean olema koju tulnud.

Barthwick. (Mõtlemata, edasi tagasi käies) Tja! - ja see neetud lugu selle rahakotiga. Püha taewas! See pandakse ajalehte. Kes oleks seda aimata wõinud! Parema juba tosin paberrossikastisid kaotada ja selle üle waikida! (Maese poole) Sina oled kõige juures süüdi. Seda ütlesin ma algusest peale. Kui ometi ainult koper tuleks!

Mrs Barthwick. (äritatud) Ma ei tea, mis sa tahad, John.

Barthwick. (tema peale karjudes) Ei, sina - sina - sina ei tea midagi! (äritatud) Tont wõtku, kuhu jääb siis Roper? Kui ta meid sellest kupatusest välja aitab, siis oskab ta rohkem, kui ma temast uskusin. Ma kinnitan, ühtegi pääsemist ei ole enam. Mina ei

näe mingisugust.

Jack. Ara ennast ometi nii ärita, papa! Ma woin lihtsalt ütelda: ma olin puruwäsinud ja ei mäleta midagi muud kui et ma koju tulin ja (Surewa häälega) woodisse laksin, nagu harilikult.

Barthwick. Woodisse? Kes teab, kuhu sa läksid! Ma olen usalduse kaotanud. Ei palju kui ma tean, oled sa ometi põrandal maganud.

Jack. (Südame täiega) Ei, ma magasin - -

Barthwick. (Istub sohwa peale). Mis see korda läheb, kus sa magasid! Mis see aitab, kui te ma ütleb, et sa - - niisugune häbi!

Mrs Barthwick. Mis? (Waheadg) Ma tahan seda teada.

Jack. Ah, mitte midagi.

Mrs Barthwick. Mitte midagi? Mis sa sellega tahad ütelda, Jack? Sinu isa on sellepärast ometi nii äritatud -

Jack. Ainult minu rahakott.

Mrs Barthwick. Sinu rahakott! Sina ei kannagi ju rahakotti.

Jack. Noh, siis oli ta kellegi teise oma. See oli ainult nali - ma ei tahtnudgi seda tühja asja sugugi.

Mrs Barthwick. Peab see tähendama: sul on kellegi woera isiku rahakott ja see mees on selle ka ära wõtnud?

Barthwick. Tja! Muidugi on ta selle ka wõtnud. Mees nagu Jones, tarwitab kõike oma kasuks. See pandakse ajalehte.

Mrs Barthwick. Ma ei saa aru. Mille üle lööte teie nii suurt lärmi? (Kunardab Jacki üle)

Jack. armas Jack, ütle mulle ometi. Sul ei ole tarwis karta. Mis on siis? Noh?

Jack. Jäta ometi, mamma!

Mrs Barthwick. Mis ma pean jätma, armas poiss?

Jack. See oli lihtsalt ülemeelikus. Ma ei tea, kuidas ma selle peale tulin. Meil oli väikene riid - ma ei teadnud, mis ma tegin - ma olin - ma olin - noh, sa tead ju - ma olen tal wist käekõti käest kiskunud.

Mrs Barthwick. Tomalt käest? Kelle käest? Mis

käekotti? Kelle käekoti?

Jack. Ah, ma ei tea - tema käekoti - see oli
(Meeltheitwa, tõstetud häälega). ühe wäike-
se tüdruku oma.

Mrs Barthwick. Ühe naesterahwa oma? Jack! Ei!
Ei!

Jack. (üles karates). Seda sa ju tahtsid. Ma
ei oleks seda sulle mitte oelnud. Minu nüüd
see ei ole. (Uks läheb lahti, Marlow talu-
tab üht keskealist paksupoolist herrat
tappa. Tal on saba kuub seljas, punakas õre
mohakabe, tumedad, elawad, wäiksed silmad ja
hiinlase moodi silmakulmud)

Marlow, Mr. Roper. (ära)

Roper. (Ruttu ringi waadates) Tere õhtust! (Ei
Jack ega Mrs Barthwick ei wasta)

Barthwick. (Ruttu) Jumalale tänu, et teie tuli-
te, Roper. Teie teate weel, mismateile täna
pääle lõunat jutustasin. Praegu käis kri-
minal politseiametnik siin.

Roper. Kas tal käst' käes oli?

Barthwick. Ja, ja, aga teie peate teadma -
wõtja ei olnud mitte talitaja naesterah-
was. Tema joobnud mees päewarasa on need
asjad wõtnud. Ta ütleb, see wõsu seal. (Ta
wibutab käega Jacki poole, kes kõrgele tõs-
tetud olaga nagu löögi eest ennast kaits-
ta tahab) on teda eila õöse majasse sisse
lasknud. Kas wõite enesele sellesarnast et-
te kujutada? (Roper naerab)

Barthwick. (Tõuswa ägedusega) Siin ei ole mida-
gi naerda, Roper. Ma kõnelesin teile ju ka
Jacki lugu - kas te aru ei saa? - See näru
on mõlemad asjad ühes wõtnud - ka selle
ära neetud rahakoti. See pandakse ajalehte.

Roper. (Tõmbab kulmud kõrgele) Hm! Rahakott!
Kõnnete langemine ülemise künnetuhanda
juures! Ja mis ütleb teie herra poeg selle
kohta?

Barthwick. Ta ei tea millestgi. Araneetud! Kas
teil kunagi sellesarnast juhtumist on? See
pandakse ajalehte.

Mrs Barthwick. (Tõmbab käega üle silmade) Kui

see kõik oleks (Barthwick ja Roper pööravad tema poole).

Barthwick. See naesterahwas on tal kontides-ta sai praegu alles teada - (Roper niku-tab peaga, Mrs Barthwick pigistab huuled kokku, pöörab silmad pikkamisi Jacki poole ja istub lauda) Jumala pärast, mis peab nüüd saama, Roper? Niisugune wõllanägu, nagu see Jones, lööb muidugi niipalju kui wõimalik sellest rahakotist omale kasuks.

Mrs Barthwick. Ma ei usu mitte, et Jack selle rahakoti wõttis.

Barthwick. Mis kui see naesterahwas sellepärast täna hommiku siin käis?

Mrs Barthwick. Siin? Ta oli nii häbamata? Mispärast ei üteldud mulle sellest midagi? (waadab ühe pealt teise peale; keegi ei vasta. Waheaeg.)

Barthwick. (äkitselt) Mis peab sündima, Roper?

Roper. (Rahulikult Jacki poole) Teie ei jät-nud oneti majawäti t ette?

Jack. (Tumedalt) Siisgi.

Barthwick. Suur jumal! Mis weel?

Mrs Barthwick. Mina olen kindel, sa ei ole hialgi seda meest sisse lasknud, Jack. See on häbemata wale. Kindlasti ei ole selles mitte ühte sõna tätt, mr. Roper.

Roper. (Usna ootamata) Kus te eila õosi magasite?

Jack. (Wiiwitamata) Sohwa peal, sääl - (Peatades) see tähendab - ma -

Barthwick. Sohwa peal? Peab see tähendama, sa ei ole ülepea süngi saanudgi?

Jack. (tumedalt) Ei.

Barthwick. Kui sa midagi enam ei mäleta, kuidas sa siis seda tead?

Jack. Sest et ma siin üles ärkasin täna hommikul.

Mrs Barthwick. Aga Jack!

Barthwick. Sa armas aeg!

Jack. Ja emand Jones nägi mind. Ma soowikein et te mind nii ei piinaks.

Roper. Kas mäletate, et te kellegile midagi

juua andsite?

Jack. Heldus, mulle tärkab midagi meelde, keegi oli kaasas - (Ta waatab Roperi otsa)

Tahate teie mind wast - -?

Roper. (Nuttu kui wälk) Musta näoga?

Jack. (Koik mäletades) Ma mäletan selgesti -

(Barthwick teeb äkilise liigutuse, Mrs

Barthwick waatab Roperile pahaselt otsa

ja puudutab oma pooga käewärrest).

Mrs Barthwick. Sina ei mäleta, see on naeruwäärt! Ma ei usu ülepea mitte, et see mees siin on käinud.

Barthwick. Sa pead tõtt ütlima, kui asi nõnda on. Aga kui sa mulle selle sopase looga tulec, siis ei taha ma sinuga enam midagi tegenist teha.

Jack. (Keile otsa waadates) Noh, mis pagana pihta.

Mrs Barthwick. Jack!

Jack. Waata, mamma, ma - ma ei tea ju enam mis te tahate.

Mrs Barthwick. Meie tahame sinu käest tõtt teada saada. Sa pead ütlima, et sa seda närukaela ialgi ei ole najasse lasknud.

Barthwick. Kuidugi, kui sa usud, et sa tõesti sellele inimesele oled juua andnud nii inetul wiisil ja teda oma rumala tembusisse oled pühitsenud ja ise jälkust äratawas seisukorras olid, et sa mitte ühtsilpigi enam ei mäleta - -

Roper. (Nuttu) Minul ei ole ka meelespidanist - ei ole ialgi olnud.

Barthwick. (Meeltheites) Mina ei tea, mis sa ütelda woid.

Roper. (Jackile) Arge öelge midagi! Arge seadke ännast wale walgusesse. Mees on need asjad warastanud, woi naene on nad warastanud, teil ei olnud sellega midagi tegemist. Teie magasite sohwa peal.

Mrs Barthwick. Et sa najawõtme olid ette unustanud, oli juba täiesti küllalt - rohkem ei ole vaja ütelda. (Ta katsub õrnalt Jac-

ki otsa esist) Oh wassu pea kuum, armas!

Jack. Aga ma tahaksin teada, mis ma tegema pean. (Kirguliselt) Ma ei taha mitte, et mind surnuks piinatakse. (Mrs Barthwick taganeb kaugemale)

Roper. (Wäga ruttu) Teie olete kõik unustanud. Teie magasite.

Jack. Pean ma hommen kohtu ette ilmuma?

Roper. (Raputab pead) Ei.

Barthwick. (Kuuladawalt kergendatult) Tõeste mitte?

Roper. Ei.

Barthwick Aga teie lähete ometi, Roper?

Roper. Ja.

Jack. (Tuhmi rõõmuga) Tänu, palaw tänu. Nii kaua kui mul tarwis ei ole minna - ! (Paneb kõe pea peale) Kui teie mind wabandate - mul on liig wilets päew seljataga. (Ta waatab isa pealt ema peale).

Mrs Barthwick. (Ruttu ümber pöörates) Hääd ood mu poiss.

Jack. Hääd ood, mamma. (Läheb ära. Mrs Barthwick ohkab sügawalt. Waikus.)

Barthwick Ta pääseb mul liig kergelt sellest. Ilma minu rahata oleks see naesterahwas ta süüpinkki wiinud.

Roper. Rahaga wõib palju teha.

Barthwick. Ma kahtlen siiski, kas meie peame tõtt warjama.

Roper. Asi lükatakse edasi.

Barthwick. Tõesti? Usute teie, et ta siis peab kohtu ette ilmuma?

Roper. Ja.

Barthwick. Hm, ma mõtlesin, teie wõimuses oleks kuulge, Roper, teie peate selle eest hoolt kandma, et see rahakött mitte ajalchte ei tule. (Roper waatab oma wäikeste silmadega tema otsa ja nikutab.)

Mrs Barthwick. Mrs Roper, kas teie ei arwa, et tarwis oleks kohtunikule teatada, mis inimesed need Jonesid on? Mina arwan nende kõlbluseta wahakord enne abielu. Ma ei tea, kas John meile sellest on jutustanud.

Roper. Kahjuks on see tähtsuseta.

Mrs Barthwick. Tähtsuseta?

Roper. Täielikult era asi. On kohtuniku her-
rale wast ka jutustanud.

Barthwick. (Liigutusega, nagu weeretaks ta suu-
re koorma maha) Teie katsute siis asja
korralda?

Roper. Kui jumalad armulised on. (Pakub jumala-
ga jätmiseks kätt).

Barthwick. (Lüputab kätt nõutalt) Armulised -
hää? Mis? Te lähete juba?

Roper. Ja. Mul on weel üks asi, nii teie oma
sarnane - hoopis ootamata. (Ta kumardab
Mrs Barthwicki ces, siis ära; Barthwick te-
ma järel, wiimase silmapilguni temaga tun-
giwält koneldes. Mrs Barthwick hakkab laua
ääres tagasihoidlikult nuuksuma, Barthwick
tuleb tagasi)

Barthwick. (Oma ette) Sellest tuleb skandal!

Mrs Barthwick. (Karjab jalamaid oma walu) Ma
oska enesele ette kujutada, mis see peab
tähendama, et Roper niisuguste asjadega
nalja heidab. Ma ei saa seda enesele liht-
salt ette kujutada.

Barthwick. (Isesuguse pilguga) Sina! Sa ei os-
ka ülepea enesele midagi ette kujutada.
Sul ei ole rohkem ettekujutuse wõimu kui
warblasel.

Mrs Barthwick. (Pahaselt) Sina julged mulle
ette heita, minul ei olewat kujutuse wõi-
mu!

Barthwick. (segaselt) Mina - ma olen pahane.
A'st küni O'ni kõik see asi käib täiesti
minu põhjumõtete wastu.

Mrs Barthwick. Tühi jutt! Sul ei olegi neid!
Sinu põhjused ei ole muud midagi - kui
paljas - hirm!

Barthwick. (Läheb akna juurde) Mul ei ole
ialgi hirmu olnud olus. Sa kuulsid, mis Ro-
per ütles. Niisugune asi wõib igat ühte
tasakaalust wälja wiia. Kõik mis sa ütled
wõi teed, pööratakse teisite. See on - see

on kole. Ma ei ole niisuguse ümber käimise-
ga harjunud. (Ta kisub, nagu lämbuks ta
ära akna lahti. Ja lapse nuttu on kuulda.)

Mis see on? (Nad kuulatawad)

Mrs. Barthwick. (äritatud) Ma ei wõi nutmist
kanatada. Ma pean Marlow senna saatma, et
see järele jääks. Minu närwid on päris ot-
sentsas. (Ta helistab)

Barthwick. Ma panen akna kinni, - siis ei
kuule sa midagi. (Paneb akna kinni. Waheaeg)

Mrs. Barthwick. (äritatult) See ei aita midagi.
Minu närwid, minu närwid. Miski asi ei mo-
ju minu peale nii kui lapse nutt. (Marlow
tuleb) Mis tõnamine see on, Marlow? Kostab
nagu lapse nutt.

Barthwick. On ka üks laps. Ma wain teda aia
ääres näha.

Marlow. (Teeb akna lahti ja waatab wälja rahu-
likult) See on emand Jonesi wärkene poeg,
armuline prove. Ta otsib oma ema siit.

Mrs. Barthwick. (Läheb ruttu akna juurde) Wae-
ne laps! John, kas tead - me peaksime selle
asja lõpetama.

Barthwick. (Laseb ennast raskelt tooli peale)

Ah! See ei seisa enam meie waimuses.

(Mrs. Barthwick pöörab aknale selja. Kurbtu-
se ilme on ta näol. Ta seisab liikumata,
kokku pigistatud huultega. Nutt kostab uues
ti. Barthwick hoiab kättega oma korwad kinni.
ni, Marlow paneb akna kinni. Nutmine waikib)

Eesriie.

III. waatus.

Kahoksa päewa hiljem Londoni politseikoh-
tus. Kell üks pärast lõunat. Baldachiniga kae-
tud kohtuniku istet ilustab lowi ja ühesarwo-
lise kuju. Wäsinud wäljanägemisega politsei -

kohtunik soojendab oma kuu siilusi tule ääres ja wahib kahe waikese tütarlapse ot-
sa, kes sinistes ja kollastes külnud riid-
eräbalates sööpingi ees seisawad. Tunnis-
tajate pingi kõrwal üks waeste eest seis-
ja; tal on ülikuub seiljas ja lühike pruun
täishabe. Waikeste tüdrukute kõrwal seisab
palja peaga linnawaht. Esimise pingi peal
istuwad Barthwick ja Roper, nende taga
Jack. Wore taga Bassermanni kujud - mehed
ja naased. Moned löbusa möega linnawahid
istuwad ehk seisawad siin ja seal.

Kohtunik. (Isaliku ja ühtlasi kareda tooniga)

Meie jõume nüüd molema noore dame juurde.

Kohtuteener. Theresa Livens, Magdalena Livens.

(Palja peaga politsoiametnik näitab wai-
keste tüdrukute peale kes waikseks, kai-
neks ja ükskoikseks jääwad.) Waeste eest-
seisja!

(Waeste eestseisja astub tunnistajate
ruumi.)

Kohtunik Teie seletus kohtu ees peab puhas-
tõde olema, teie wannute et teie midagi juur-
de ei pane ega maha ei salga. Mii tõesti
kui jumal mind aidaku! Suudelge piiblit!
(See sünnib).

Waeste eestseisja. (Uhetooniliselt, iga lause
järel lühikest wahet tehes, et ta ütelsi
protokollis saaks wõtta.) Kella kümne pai-
ku täna hommiku leidsin ma kõrge kohus
need kaks tütarlast Blue-Streetin Pulha-
nis ühe kõrtsi eest nutmast. Küsimise pe-
le, kus nende korter on, ütlesiwad nad, meil
ei olewatgi korterit. Nende ema olla kaadu-
nud. Küsimise peale, kus nende isa on, nende
isa olewad töötä. Küsimise peale, kus nad
öös maganud: tädi juures. Ma kirjasin tea-
teid kõrge kohus. Kacne on majatalituse
lõpetanud ja uulitsale läinud. Mees on töö-
ta ja tal on ainult magamis-ase. Mehe õel
on enesel kahksa last ja ütleb, tema jõud
ei lubawat mitte tütarlapsi kaasa oma juu-
res pidada.

Kohtunik. (Asub oma istme peale baldahini all)
 ei. Noh, küll me näeme. Teie ütlete, ema olla
 -poet kuulitsal. Mis võite teie oma ütelse tõen-
 -iduseks ette tuua?

Waeste eestseisja. Mul on mees siin.

Kohtunik. Ilus. Laske ta sisse tulla! (On kuul-
 -imada Livens" hüüdwat. Kohtunik kumardab ette-
 -poole ja wahib tütarlastele suure kaas -
 -ice tundmusega otsa. Livens tuleb sisse. Ta on
 -rahulik mees natuke halliks läinud juus-
 -tetega ja krae asemel on tal willane rätik
 -sikaelas. Ta seisab tunnistajate pingi juu-
 -res.) Teie olete siis isa? Miks ei hoia te
 -oma lapsi kodus? Miks lasete teie neid nii
 -kuulitsal ümber jooksta?

Livens. Mul ei ole kodu. Ma elan peost suhu.

Kohtunik. Ma olen ilma kohata ja mul ei ole midagi,
 millega neid toita.

Kohtunik. Kuidas see tuleb?

Livens. (Häbelikult) Minu naene lõpetas maja-
 -pidamise ja pani kõik asjad panti.

Kohtunik. Mis pärast lasksite seda sündida?

Livens. Ma ei saanud teda takistada, kohtuher-
 -ra. Ta tegi seda, kui ma kohta otsimas olin.

Kohtunik. Kas teie temaga pahaste ümber käi-
 -sitate?

Livens. (Tungiwalt) Ma ei ole talle oma elu
 -parsees ialgi midagi paha teinud.

Kohtunik. Mis siis muidu oli - kas ta jõi?

Livens. Ja.

Kohtunik. Kas ta oli liiderlik oma eluviisi
 -poolest?

Livens. (Tasase häälega) Ja.

Kohtunik. Ja kus on ta nüüd?

Livens. Ma ei tea. Ta jooksis ühe meesterahwa-
 -ga ära. Selle peale - -

Kohtunik. So so. Kes teab temast midagi? (Palja
 -peaga ametnikule) Kas teda siin tuntakse.

Waeste eestseisja. Siin jäoskonnas mitte. Aga
 -ma sain teada, et teda - -

Kohtunik. Hea küll. Sellest jätkub. Siis (Liven-
 -si poole) Teie ütlete, ta lõpetas majatali-
 -tuse ja jättis tütarlapsed maha. Mis võite

teie laste ülespidamiseks teha? Te näete ju tugewates olewat.

Livens: Seda ma olen kah, kohtunikuherra. Tööd teha tahan ma juba, aga mul ei ole võimalik jumala eest midagi leida.

Kohtunik: Kas te olete seda ka katsunud?

Livens: Ma olen kõik katsunud — mis mu jõuusseisis.

Kohtunik: Ja siis — (Jaheaeg)

Maeste eestseisja: Kui kohtuniku herra arwawad, et lugu seda laadi on, siis on minu sugulased nõuus, lapsi oma juurde wõtma.

Kohtunik: Ja, ja, ma tean. Aga see ei ole veel toeks tehtud, et lapsed selle mehe juures sääl mitte kõige pärcna hoole all ei ole. (Ta tõuseb üles ja läheb jälle tule juurde.)

Maeste eestseisja: Ema wõib jälle nende juurde tikkuda.

Kohtunik: Ja, ja. Enal ei pea iseenesest mõista, nendega midagi tegemist olema. (Isa poole) Nõh, mis teie ütlete?

Livens: Ma wõin ainult ütelda, kohtuniku herra: kui ma mingisugust tööd leiaksin, ma oleksin wäga heameelega walmis nende eest hoolt kandma. Aga mis seal teha? Praegu pean ma peost suhu elama, wiletsas magamiseasemel. Mina olen nehe eest wäljas — ma tahan tööd teha — ma olen jälle täies jõuus nagu iga teine — aga teie näete, kohtuniku herra, minu juuksed on pisut halliks läinud, palawiku läbi — (Püüdnud oma juukseid.) — ja see on mul tee peal ees. Ja ma ei leia nii kui nii midagi, nagu näib.

Kohtunik: Ja — ja. (Pikkanisi.) Nõh, ma arwan, et siin midagi sündima saab. (Wahib tütarlapse, nii wäga kui wõib.) Kas te tahate nüüd et need väikesed tüdrukud warja paika antakse?

Livens: Ja kohtunikuherra, ma olen sellega nõuus.

Kohtunik: Lühkame asja veel kord edasi. Täna lahaksa päewa pärast wõtame uuesti ette.

Kui ma siis ühtegi põhjust selle vastu ei
 loo näe olevat, teen ma otsuse.

Maeste eestseisja. Siis täna kaheksa päeva
 pärast. (Paljas peaga politseinik talutab
 tütarlapsed, olga pidi väkja. Isa läheb nei-
 anu le järelle. Kohtunik pöörab oma istme peale
 tagasi ja kõneleb tasa oma kirjutajaga.)

Barthwick. (Kätt suu ette hoides) Kurb lugu ho-
 -pper. Wiletsad olud!
Roper. Niisuguseid asju on sadasid politsei-
 kohtu ees!

Barthwick. Väga wilets! Mida rohkem ma seda
 näen, seda tähtsam paistab mulle rahwa hea-
 olek käekäigu küsimus, ma tahan igal juhtumisel
 asja alamkojas kätte alla tuua. Ma tahan -
 (Kohtunik lõpetab jutuaajamise oma kirju-
 tajaga.)

Kirjutaja Jones'ide asi. (Barthwick jätab äk-
 selt ki jutu pooleli. Liikumine. Enam Jones tu-
 -sleleb peasissekäigust, Jones, keda politsei-
 nikud talutawad, wangide uksest korwalt,
 marsiwad üksteise järel.)

Kirjutaja James Jones, Jane Jones.
Kohtuteener Jane Jones.

Barthwick. (Sosistades) Rahakott - rahakott ei
 tohi mitte kätte alla tulla, Roper. Tulgu
 kuidas tahes - sellest ei tohi lehes mida-
 gi seista. (Roper nikutab)

Paljaspeaga ametnik. Pst!
 (Enam Jones oma kulunud mustas kleidihil-
 bus ja must olekäbar peas, seisab risti
 kätega, liikunata, sümpingi eelmise wore
 ääres, Jones najatab tarumise wore najal,
 pöörab end alatasa poolteist saadik ringi
 ja wahib metsikult ümber. Ta on kohn, habe
 ajamata.)

Kirjutaja. (Aktides lihitsedes) See asi oli
 läinud kesknädalal ees Hobedase paberossi-
 lasti wargus ja ametiwõimudele wastu pane-
 mine. Olenad asjad on teineteisega ühendu-
 ses, Jane Jones, Jane Jones!

Kohtunik. (Põrnitsedes) Ja, ja - ma mäletan.
Kirjutaja. Jane Jones.

Emand Jones. Siin.

Kirjutaja. Kas teie tunnistate üles, et teie ühe hõbedase paberrossikasti wiie naele kümne shillingi väärtuses parlamendi liikme John Barthwicki majast lihawõtte teise püha öösel vastu kolmandat püha õhtu kella 11. ja järgmise hommiku kella 49 wahel ära olete warstanud? Ja wõi ei?

Em. Jones. (Tasase häälega) Ei, mina ei olnud see mitte.

Kirjutaja. James Jones - kas teie tunnistate üles, et teie ühe hõbedase paberrossikasti wiie naela kümne shillingi väärtuses parlamendi-liikme John Barthwicki majast lihawõtte teise püha öösel vastu kolmandat püha õhtu kella 11. ja järgmise hommiku k. 49 wahel ära olete warastanud? Ja edasi et teie politseile kui ta oma ametit täitis, kolmandal lihawõtte pühal kell 3. peale lõunat tegelikult vastu olete pannud? Ja wõi ei?

Jones. (Tumedalt) Ja, aga mul on palju ütelda.

Kohtunik. (Kirjutajale) Kuidas see siis tuleb, et need mõlemad inimesed ühe süü pärast kaebtuse all on? Kas nad on ~~mees~~ ja naene?

Kirjutaja. Ja nuidugi. Teie mäletate wast, teie lükasite asja edasi, et ~~mehe~~ kaebtuse all olewa abielumehe seletuse juurde ^{uust} toenduse materjali koguda.

Kohtunik. Kas mõlemad sest saadik kinni olidwad.

Kirjutaja. Naene lasti oma seletuse järele wabaks.

Kohtunik. Ah ja, see on see hõbedase paberrossikasti lugu. Küüd na mäletan. Kõh?

Kirjutaja. Thomas Marlow. (Wäljas kuuldu hüd. Thomas Marlow kerduwat. Marlow tuleb sisse, astub ette ja wannutakse ära. Paberrossikast ulatakse üless ja pandakse laua peale.)

Kirjutaja. (Aktidest lugedes) Teie nimi on Thomas Marlow. Kas teie olete teener parlamendiliikme John Barthwicki juures, kes Roc-

kingham Gates N.6. elab?

Marlow. Ja.

Kirjutaja. Kas teie panite läinud lihawõt-
te teise püha õhtul kella 11. ja 11. wahel
hõbedase paberrossikasti tabliti peal söö-
gilauale korteis Rockinham Gates N.6.? On
see see kast?

Marlow. Ja.

Kirjutaja. Ja kas teie leitsite selle kasti
järgmisel hommikul kell 19 puuduwat, kui
teie tabletti järele tulite?

Marlow. Ja.

Kirjutaja. Kas teie kaebealust tunnete? (Mar-
low nikutab.) Kas see on küürija naene, kes
Rockingham Gates N.6. teenistuses oli. (Mar-
low nikutab jälle.) Kas oli tema sel ajal
üksinda toas, kui teie kasti puudumist när-
kasite?

Marlow. Ja.

Kirjutaja. Kas teie teatsite selle peale kas-
ti kadumisest oma herrale, ja kas ta saa-
tis teid politseisse?

Marlow. Ja.

Kirjutaja. (Emand Jonesi poole) Kas Teil tun-
nistajale moni küsimus ette panna on?

Em. Jones. Ei, tänan.

Kirjutaja. (Jonesi poole) Jones, kas teil tun-
nistajalt midagi küsida on?

Jones. Ma ei tunne teda.

Kohtunik. Kas teie ka kindlasti teate, et teie
kasti tähendatud ajal tähendatud kohale
panite?

Marlow. Ja nuidugi, kohtuniku herra.

Kohtunik. Hää küll. Siis kuulame nüüd, mis amet-
nik ütleb. (Marlow astub kõrwale, Snow as-
tub ette.)

Kohtuteener. Teie seletus kohtu ees peab pu-
has tõde olema. Teie wannute, et te midagi
ei juurde ei lisa ja midagi maha ei sal-
ga. Nii tõesti kui junal mind aidaku! (Snow
suudleb piiblit.)

Kirjutaja. (Aktidest lugedes.) Teie nimi on
Robert Snow? Teie olete kümnendas politsei-

jäoskonnas kriminaal ametnik? Kas teie käisite viimasel lihawõtte pühal sellekohase käsu põhjal kaebtusealuse korteris Nert-hya streetis 34? Ja kas teie nägite seal laua peal seda kasti?

Snow. Ja.

Kohtunik. Kas see on see kast?

Snow. (Katsub käega kasti) Ja.

Kirjutaja. Ja kas teie wotsite selle järele kasti ära ja süüdistasite kaebealust, et ta selle kasti korterist Rockingham Gate N.6. on warastanud? Ja kas ta seda salgas?

Snow. Ja.

Kirjutaja. Kas te wotsite ta wangi?

Snow. Ja.

Kohtunik. Kuidas pidas ta ennast seal juures üles?

Snow. Usna rahulikult, herra kohtunik. Ta salgas kangekaelselt. Muud midagi.

Kohtunik. Kas te tunnete kaebealust?

Snow. Ei, herra kohtunik.

Kohtunik. Kas teda siin tuntakse?

Paljas peaga ametnik. Ei, herra kohtunik, neid molemaid ei tunta siin mitte, ja nende wastu ei ole mingisugust kaebtust.

Kirjutaja. (Enand. Jonesi poole) Kas teil tunnistajale moni küsimus ette panna on?

En. Jones. Ei, tänan, mul ei ole midagi küsida.

Kohtunik. Noh siis edasi.

Kirjutaja. (Aktidest ette lugedes) Ja kui teie kaebealust kinni wotsite, kas segas ennast kaebtusealuse mees wahela ja katsus teid ameti kohuste täitmisel takistada, ja kas ta löid teid?

Snow. Ja.

Kirjutaja. Ja teie wilistasite siis ja kutsusite teist ametniku enesele appi ja wotsite Jonesi kinni?

Snow. Ja.

Kirjutaja. Kas ta teel politseisse oli metsik wandus ja kordas ta ise olewat kasti wõtnud. (Snow nikutab) Kas teie küsisite tenalt selle peale, mil wiisil ta kasti

warastas? Ja kas teie saite temast nõnda aru, ta olewat majasse tulnud nooreherra Barthwickikutse peale. (Barthwick pöörab oma istme peal ringi ja waatab wihaselt hoperi otsa.) teisel lihawotte pühal peale keskööd, ta olewat kowasti alkoholi joonud ja selle nõjul kasti wõtnud?

Snow. Ja.

Kirjutaja. Ja kas ta püüdis igat wiisi wägiwaldada tarwitada?

Snow. Ja muidugi, wäga.

Jones. (Wahale) Wägiwaldada - ja muidugi! Teie panite käe minu naese külgi, kuna mina omasti rohkem kui üks kord ütlesin, et mina ise selle kasti wõtsin.

Kohtunik. (Talle peale kargatades, ette poole sirutatud kaelaga.) Mis see tähendab - Teie teie saab kohe woinalik olema ütelda, mis teie ütelda on. Kas teie on ametnikule mõni küsimus ette panna?

Jones. (Tusaselt) Ei.

Kohtunik. Hea küll. Kõige pealt kuuleme nüüd, mis kaebtusealusel ütelda on.

Em. Jones. Ma woin ainult nii palju ütelda, kohtuniku herra, mis ma juba kõik see aeg olen ütelnud: mina ei ole seda kasti mitte wõtnud.

Kohtunik. Ja, aga kas teie teadsite, et ta oli warastatud?

Em. Jones. Ei, Kohtuniku herra. Ja selle kohta, mis minu mees ütleb, kohtuniku herra, selle kohta ei wõi ma omalt poolt midagi ütelda. Ma tean küll, ta tuli küll esmaspäewa õösel wäga hilja koju. Kell oli kaksteiskümmend läbi, kui ta tuli, ja ta ei olnud mitte kaine.

Kohtunik. Oli ta joonud?

Em. Jones. Ja, kohtuniku herra.

Kohtunik. Ja ta oli purjus?

Em. Jones. Ja, kohtuniku herra, ta oli peaaegu päris purjus.

Kohtunik. Ja kas ta ütles teile midagi?

Em. Jones. Ei, kohtuniku herra, ainult sõimas.

Ja kui ma hommikul üles tõusin ja ära läksin, magas ta alles. Ja rohkem ei tea ma midagi, kuni ma jälle koju tulin. Välja arvatud, et mr. Barthwick, kus ma teenistuses olen, mulle ütles kast puuduvat.

Kohtunik. So, so.

En. Jones. Aga kui ma oma nehe kuube raputasin, siis kukkus paberrossikast välja, ja paberossid langesiwad kõik segi woodi peale.

Kohtunik. Teie ütlete, paberossid langesiwad kõik segi woodi peale? (Snowi poole) Kas te nägite paberossisid woodi peal?

Snow. Ei, kohtuniku herra, ma ei näinud midagi.

Kohtunik. Teie kuulete, ta ütleb ta ei olewat neid näinud.

Jones. Sellegipärast oliwad nad seal.

Snow. Ma ei wõi ütelda, kohtuniku herra, et mul wõinalust oli olnud toas ringi waadata - kaebealusega oli mul palju tegemist.

Kohtunik. (Emand Jonesi poole) Noh, on teil midagi weel ütelda?

En. Jones. Kui ma kasti nägin, kohtuniku herra, olin ma hirmust äritatud, ja ma ei wõinud sugugi aru saada, mispärast ta seda tegi. Kui ametnik tuli riidlesine meie parajastele üle. Sest teie peate teadma, kohtuniku herra, see on õnnetuseks minule minu elukutses, ja mul on kolm wäikest last, kelle eest ma hoolitsema pean.

Kohtunik. (Kael õieli aetud) Ja - ja - aga - mis ta ütles teile?

En. Jones. Ma küsisin tema käest: noh ütle õige, mis siis neelde tuli, et sa seda tegid - ja tema ütles: joonine on selles süüdi. Ta olewat liiga palju joonud, ütles ta, ja siis olewat see ta päale tulnud. Ja terve päew ei ole tal suuremad süüa olnud, kohtuniku herra, ja wiin hakkab pähe kui koht tühi on. Kohtuniku herra seda, wõib olla, ei tea, aga see on tõsi. Ja ma tahaksin weel ütelda:

da: nii kaua kui ne abiellus olene, weel ial

ei ole ta seda teinud, ja meie oleme ometi palju raskeid päivi näinud, ja (Ta kõneleb orna rõhuga) ma tean kindlasti, ta ei oleks seda mitte teinud, kui ta pää selge oleks olnud sel ajal.

Kohtunik. Ja, ja. Aga teie teate ometi, et see ei wabanda.

Em. Jones. Ja, kohtuniku herr. Ma tean, see ei wabanda. (Kohtunik kumardab ettepoole ja kõneleb oma kirjutajaga.)

Jack. (Kumardab oma tagumise koha päält ettepoole.) Sina, papa -

Barthwick. Pst! (Käsi suus ees, räägib Roperiga) Roper, tõuske nüüd püsti ja ütlege: olusit ja kaebealuse waesust silmas pidades oleme meie walmis kaebtust tagasi wõtma, ja kui kohtunik ainult jämeda ülespidamise pärast ameti wõimude wastu - -

Paljapäega ametnik. Sh sh sh! (Roper raputab pääd.)

Kohtunik. Noh, ütleme: mis teie ütlete ja mis Teie mees ütleb, on tõsi. Siis pean ma tähele panema: kuidas ta majasse pääses, ja kas teie temale sääljuures kuidagi abiks olite? Teie olete sääi ju küürijanaese ametis?

Em. Jones. Ja, kohtuniku herr. Muidugi, kui mina teda oleksin majasse lasknud, siis oleks see minu poolt suur ülekohus olnud. Aga ma ei ole seda ialgi teinud - kõigis neis majades mitte, kus ma tööl olen käinud.

Kohtunik. Nõnda ütlete teie. Nüüd kuulame kord, mis kaebealune selle kohta ütleb.

Jones. (Hajatab küünarnukkidega tagumise wõre pääle ja kõneleb pikkanisi, tasases toonis) Ma ütlen seda sama, mis mu naene ütleb. Kui ei ole kohtuga veel kunagi tegemist olnud, ja ma woin toendada: ma wõtsin kasti purjus päega. Ma ütlesin talle, ja ta wõib seda kinnitada, ma tahtsin kasti wette wisata. Paren nõnda, ütlesin ma kui ikka selle pääle mõelda.

Kohtunik. Aga kuidas pääsesite teie majasse?

Jones. Ma läksin parajaste mööda. Ma tulim kõrt-
sist ja tahtsin koju minna. Oli teine püha
ja ma olin wiina wõtnud. Säääl näen ma, kui-
noor herra Barthwick wõtneauku majaukse
wale külje päält otsib.

Kohtunik. Noh ja?

Jones. (Pikkamisi, suurte waheaegadega.) Ja
säälkatsusin ma teda otsida aidada. Täis
kui tina oli ta. Ta läheb sisse, tuleb siis
jälle wälja ja ütleb: mul ei ole midagi
teile anda, ütles ta, aga tulge sisse, ma an-
nan teile midagi juua. Ja siis läksin ma
ühes sisse - nagu teiegi wast ka oleksite
teinud. Meie jõime kahekesi - teie oleksite
wast ka joonud, ja noor Barthwick ütleb ni-
nule: wõtke jooge ja suitsetage. Wõtke nis
teie tahate, ütleb ta. Ja siis jäi ta sohwa
peale magama. Ma jõin weel ühe klaasi - ja
suitsetasin - ja jõin weel ühe klaasi - ja
nis siis sündis, seda ma ei wõi ütelda.

Kohtunik. Tahate teie sellega ütelda: te oli-
te nii purjus, et te enam midagi ei mäleta?

Jack. (Tasakesi oma isale) Just niiwiisi oli.

Barthwick. Pst!

Jones. Ja, seda tahan ma ütelda.

Kohtunik. Ja sellegi pärast jääte teie selle
juurde: teie olete kasti warastanud.

Jones. Ma ei ole teda mitte warastanud. Ma
olen teda wõtnud.

Kohtunik. (Sisistades, õieli aetud kaelaga.)
Teie ei ole teda warastanud - teie olete
ta wõtnud. Kas oli ta teie oma? Mis on see
muud kui wargus?

Jones. Ma olen ta wõtnud.

Kohtunik. Teie olete wõtnud - teie olete ta
woorast majast ära wõtnud ja oma majasse
wiinud.

Jones. (Karmilt wahele) Mul ei ole maja.

Kohtunik. kuulene nüüd, mis noor herra, mr
mr. Barthwick'il - teie jutu kohta ütelda
on. (Snow läheb tunnistajate raunist ära.
Paljapäega ametnik annab Jackile märku;
see wõtab kübara ja astub tunnistajate

ruumi. Roper läheb advokatide jäoks määratud laua juurde.)

Kohtutäener. Teie seletus kohtu ees peab puhas tõde olema. Teie wannute, et teie midagi juurde ei lisa ja midagi maha salga. Nii tõesti kui jumal mind aidaku! Suudelge piiblit! (See sünnib)

Roper. (üle kuulates) Teie nimi?

Jack. (Tasa) John Barthwick noorem. (Kirjutaja kirjutab.)

Roper. Kus teie elate?

Jack. Rackinghan Gate C. (Kõik tema vastused pannakse protokollis.)

Roper. Teie olete majaperemehe poeg?

Jack. (Waga tasa.) Ja.

Roper. Palun vähe kõwemini. Kas teie tunnete kaebealust?

Jack. (waatab Jonesi poole, tasa.) Emand Jonesi olen ma näinud. Mina - waljult ei tunne seda meest.

Jones. Mina tunnen aga teid!

Palla pääga ametnik. Sch!

Roper. Kas teie tulite lihawõtte teisel pühapäeval hilja koju?

Jack. Ja.

Roper. Ja kas teie jätsite majawõtme kogemata ukse ette?

Jack. Ja.

Kohtunik. So! Teie jätsite wõtme ukse ette?

Roper. Ja see on kõik, mis teie omast kojutulekust teate?

Jack. (Walju häälega) Ja, kõik.

Kohtunik. Teie kuulsite kaebealuse seletust - mis teie selle kohta ütlete?

Jack. (Pöörab kohtuniku poole ja kõneleb äkki julge, kindla häälega.) Tõsi on: ma olin sel õhtul teatris, läksin siis õhtust sööma ja tulin hilja koju.

Kohtunik. Kas teie mäletate, et see mees ukse ees seisis, kui teie koju tulite?

Jack. Ei. (Hiiwitab.) Ma usun vähemalt ei.

Kohtunik. (Katuks kohmetult.) Noh, kas ta aitas teid ust lahti teha, nagu ta ütleb? Kas

teid keegi aitas ust lahti teha?

Jack. Ei - ma ei usu mitte ma ei tea.

Kohtunik. Teie ei tea seda? Seda peate te ometi teadma. Seda ei juhtu ometi mitte iga päew, et teile üks lahti tehakse - mis?

Jack. (Häbeliku naeratusega) Ei.

Kohtunik. Noh siis -

Jack. (Heeleheitlikult) Tõsi on: ma jõin sel kohtul liiga palju shanpanjerit.

Kohtunik. (Naeratab) Ah so! Teie jõite liiga palju shanpanjerit?

Jones. Kas ma tohin selle herra käest midagi küsida?

Kohtunik. Ja - ja - te tohite küsida, nii palju kui tahate.

Jones. Kas teie ei mäleta enam: teie ütlesite, teie olete wabameelne nagu teie isagi, ja küsisite minu käest, mis mina olen?

Jack. (Kätt otsaesisel hoides) Mul tärkab midagi neelde - -

Jones. Ja mina ütlesin teile: mina olen puruvanameelne, ütlesin ma. Ja teie ütlesite mulle: teie näite mul rohkem sotsi järele välj. võtke, mis te tahate, ütlesite teie.

Jack. (äkilise otsusega) Ei, ma ei mäleta midagi sellesarnast.

Jones. Aga mina, ja minu sõna on niisama palju väärt kui teiegi oma. Mul ei ole kohtuga weel ialgi teginist olnud. Kas teie siis enam ei tea: Teil oli täewakarwa sinine käekottike käes - - (Barthwick karab püsti.)

Roper. Ma juhin tähele panemist selle peale, et need küsimused wawalt asja kohta käiwad, kuna kaebelune ise tunnistas, et ta ise midagi enam ei mäleta. (Kohtunikul lendab naeratus üle näo.) See on lugu pimedast, kes pimedat talutab.

Jones. (ägedalt) Ma ei ole midagi muud teinud kui seda mis tenagi. Mina olen waene kurat - - mul ei ole raha ega sõpru - - tena on

kehkats - tema tohib teha, mis mina enesele mitte ei tohi lubada.

Kohtunik. Rahu! Kõik see ei aita ju teid - te peate rahulik olema. Teie ütlete, teie olete kasti võtnud. Mis sundis teid seda tegema? Kas oli teil rahast puudus?

Jones. Mul on alati rahast puudus.

Kohtunik. Kas teie ta sellepärast võtsite?

Jones. Ei.

Kohtunik. (Snowi poole) Kas tema juures midagi leiti?

Snow. Ja midugi. Kuus naele kaksteistkümmend shillingit, ja see rahakotikene (Punane rahakotikene ulatakse kohtuniku kätte. Barthwick tõuseb püsti, istub aga jälle ruttu maha.)

Kohtunik. (Rahakotikest wadeldes.) So - so üks silmapilk - (Waikus) Ei, ei, mul ei ole rahakoti kohta enam midagi küsida. Kust te selle raha saite?

Jones. (Pika waikuse järele, äkitselt) Ma tõrgun seletust andmast.

Kohtunik. Aga kui teil nii palju raha oli, miks võtsite te siis selle kasti?

Jones. Ma võtsin ta jonni pärast.

Kohtunik. (Sisistades, õieli aetud kaelaga.)

Jonni pärast? See on ju hoopis midagi uut.

Kas teie usute, teie võite linnas ümber

hulkuda ja jonni pärast asju võtta.

Jones. Kui teil mina elu oleks, kui teie nii kaua ilma töota oleksite - -

Kohtunik. Jajaja - na tean. Et teil tööd ei ole, siis arvate teie, et see wabandus on.

Jones. (Jacki pääle näidates) Küsige tema käest, miks tema selle rahakotikese - -

Koper. (Rahulikult) Kas herra kohtunik peab selle tunnistaja siinolemist veel kauem tarwilikuks?

Kohtunik. (Ironiliselt) Waewalt küll. Tema käest ei saa omegi midagi kätte. (Jack astub ära ja läheb norus peaga ona koha peale tagasi.)

Jones. Küsige kord tema käest, miks ta selle

naesterahwa käest - (Palja pääga ametnik haarab tema käest kinni.)

Palja pääga ametnik. Sch!

Kohtunik. Nüüd kuulge kord! Mulle ei lähe see midagi korda, mis tema wõtnud on wõi mitte ei ole wõtnud Mispärast panite teie politseile tema ameti kohuste täitmise juures wastu?

Jones. See ei olnud mitte nende kohus, minu naist kinni wõta - auusat naesterahwast, kes midagi ei ole teinud.

Kohtunik. Ma ütlen: ja Mispärast lõite teie ametnikku?

Jones. Iga mees oleks seda teinud. Ma teeksin seda weel kord - jumal teab.

Kohtunik. Niisuguste kõnedega ei paranda te ameti oma seisukorda. Mis teie küll arwate, kuhu meie jõuaksime, kui kõik endid niiviisi ülespidama hakaksiwad?

Jones. (Ette poole kumardades, tõsiselt.) Koh, ja mis saab temaga? Kes teeb seda jälle häaks? Kes annab temale ta auusa nime jälle tagasi?

Em. Jones. Lapsed ei lähe tal neelest, kohtuniku herra, sest ma kactasin oma koha. Ja ma pidin enesele uut tuba waatama selle skandali pärast.

Kohtunik. Ja, ja, na tean - aga kui ta seda mitte ei oleks teinud, ei oleks sellest kellelegile kahju sündinud.

Jones. (Jacki poole ümber waadates.) Ma ei ole midagi pahemat teinud kui tema. Ma tahaksin teada, mis tema selle cest saab. (Palja pääga ametnik teeb jälle sch.)

Roper. Mr Barthwick saetab, herra kohtunik, et tema kaebealuse wacsust silmas pidades, mitte warguse pärast karistust ei nõua. Wahest saab asja lähtsalt kui jultunud teugu ära otsustada.

Jones. Ma ei taha, et midagi ära sumbutatakse, kõik peab õiglaselt minema - ma nõuan oma õigust.

Kohtunik. (Oma puldi päälle trummeldades.) Nüüd

olete teie kõik ära öelnud, mis ütelda on. Ma palun nüüd rahu. (Waikus. Kohtunik kumardab ettepoole ja kõneleb oma sekretäriaga) Ja, naese woin küll ma lahti lasta. (Lahke häälega kõneleb ta emand Jonesega kes liikumata paigal seisab, käed risti wõre peal)

See on teile väga kurb, et teie mees seda on teinud. Mitte teda ei taba tagajärjed waid teid. Teie pidite kaks kord siia tulena, olete oma koha kaotanud - (Pilk Jonesi poole.) nii on see paraku ikka. Teie wõite nüüd koju minna. Mül on väga kahju, et te ülepää siia pidite tulema.

Em Jones. (Pehmelt.) Täna väga, kohtuniku herrara. (Ta läheb süüpingist ära, waatab Jonesi poole tagasi, paneb käed risti ja on wait)

Kohtunik. Ja, ja, aga nina ei wõi parata. Minge nüüd, armas emand. (Emand Jones astub tagasi, kohtunik kumardab pää üle käe; siis tõstab ta pää kõrgesse ja ütleb Jonesile.)

Kuulge nüüd. Kas tahate, et asi siin lõpetatakse, wõi peab ta karistuse kotta minema?

Jones. (Urisedes) Ma ei taha karistuse koda.

Kohtunik. Hää küll, ma lõpetan ta siis siinsanas ära. (Waheaja järele) Teie tunnistasite ennast süüdlaseks, et teie kasti warastanud -

Jones. Mitte warastanud -.

Palja pääga ametnik. Schsch!

Kohtunik. Ja politseile wastu hakanud -.

Jones. Üksigi mees ei oleks seda.

Kohtunik. Teie olete siin ennast väga wiisakutsa üles pidanud. Ona wabanduseks toote teie ette, et te purjus olite kui teie kasti warastasite. See ei ole aga kellegi wabandus, ütlen ma teile. Kui teile meelt mööda on, ennast purju juua ja pärast seadusest üle astu, siis peate teie ka tagajärjesid kandma. Ma woin teile ainult ütelda: kes ennast nii täis joob nagu teie ja jonni pärast wõi mis põhjusel tahes ennast unustab - niisugused ollused on - en - wähhjatõbi riigile.

Jack. (Ette poole kumardades.) Papa, kas sa ei
öelnud mulle sedasama?

Barthwick. Pst! (Kuna kohtunik kirjutajaga nõu
peab, walitseb waikus. Jones kumardab ooda-
tes ette poole.)

Kohtunik. Teie ei ole waremalt weel mitte ka-
ristatud sellepärast tahan helde olla.
(Kindlalt, aga rõhuta.) Neljaks nädalaks
wangi. (Ta koneleb oma kirjutajaga. Palja
pääga politseiametnik ja üks teine aita-
wad Jonesi välja wiia.)

Jones. (Seisna jões ja äkilise liigutusega
ümber pöörates.) Seda ninetatakse õiguseks?
Ja tena? Ta oli purjus. Tena wöttis selle
rahakotti - tema wöttis ta, (Lämbunud kar-
jatusega.) aga tena raha aitas teda välja
- õigus! (Wangide üks langeb Jonesi järele
kinni. Bassermanni küjude ridadest käib
hääleta ünin ja tusane urisemine läbi.)

Kohtunik. Meie teeme nüüd louna waheaja. (Tõu-
seb püsti.) (Kohtukoda on liikwel. Roper
touseb püsti ja koneleb ajalehe sonumi-
saatjaga. Jack jalutab uhkelt pää püsti
eeskoja poole välja, Barthwick tema kannul)

Em. Jones. (Alandliku olekuga talle lähenedes)
Ah, armuline herra! - (Barthwick peatab
teeb siis oma närwidest mitte enam jägu
saades häbeliku tagasi torjuwa liigutuse
ja tottab välja. Em. Jones waatab talle jä-
rele.)

Desriie.

=====

